

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program
2019- 2024**

Nagyharsány Község Önkormányzata

Tartalomjegyzék

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	9
Célok	10
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	12
1. Jogszabályi háttér bemutatása	12
2. Stratégiai környezet bemutatása	13
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	15
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	44
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	65
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	69
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	76
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	81
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	83
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	85
1. A HEP IT részletei	85
A beavatkozások megvalósítói	86
Jövőképünk	86
Az intézkedési területek részletes kifejtése	87
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	105
3. Megvalósítás	112
A megvalósítás előkészítése	112
A megvalósítás folyamata	112
Monitoring és visszacsatolás	115
Nyilvánosság	115
Érvényesülés, módosítás	117
4. Elfogadás módja és dátuma	119

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Nagyharsány Községi Önkormányzat Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Nagyharsány a Szársomlyó tövében, a Villányi-hegység déli lejtőjén, Siklós és Villány között fekszik. A rézkor késői szakaszában a péceli kultúra népe élt itt. Őket az avarok, majd a rómaiak követték. A legkorábbi építkezések a 2. századra tehetők; a 4. században létesült a Cella Trichora, római kori telep. Erre haladt az Eszékre vezető római út is. A falut 1223-ban említették először a korabeli feljegyzésekben. A török hódoltság idején a környék legnépesebb magyar lakosú települése.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

Határában vívott meg 1687. augusztus 12-én a Lotaringiai Károly herceg vezette 60 000 fős császári sereg és a Szulejmán nagyvezír vezette 80 000 fős török sereg. A Harsány-hegyi csatában Lotaringiai Károly serege jelentős győzelmet aratott. Ez a csata vetett véget a törökök 150 éves magyarországi uralmának. 1903-ban nyílt a falu fölötti kőbánya, amelynek meredek sziklafalai érdekes háttérrel adnak a falunak. A hegy keleti oldalán is működött bánya, de ott már régóta nincs termelés. Ez a katlan ad otthont az 1967-től kialakított nagyharsányi szoborparknak, a helyszínen faragott alkotásokból. 1936-1944 között a hegy gyomrában még kevés bauxitot is találtak, ám ennek kitermelése gazdaságtalan volt.

1. számú táblázat: Lakónépesség száma az év végén

(A lakónépességet úgy értjük, mint az adott területen lakóhellyel rendelkező, de másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen a területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma.)

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2013	1 482	
2014	1 472	99%
2015	1 417	96%
2016	1 418	100%
2017	n.a	n.a

Forrás: TelR, KSH-TSTAR

Nagyharsányban a lakosság száma a 20. század második felétől viszonylagos állandósággal 1700-1800 fő körül mozgott, 1960-ban 1782 fő, 1999-ben 1775 fő, majd 2007-ben csak 1598 fő, 2012-ben 1564 fő.

2017-re jelentős csökkenés történt: 1487 fő, 2018-ra 1490 fő, 2019-re 1489 fő.

Az elmúlt években nálunk is megnőtt a családok külföldre vándorlása a jobb megélhetés reményében.

A demográfiai változások híven tükrözik a falu gazdasági átalakulásait, melyek kihatással voltak a ki- és bevándorlásra ugyanúgy, mint a születésszám módosulásaira. A lakosság összetételében a magyarság mellett a cigány kisebbség a domináns. Egyre kevesebben és egyre kevesebb gyermeket vállalnak a családok.

2. számú táblázat: Állandó népesség

(Az állandó népesség számát úgy értelmezzük, mint a bejelentett állandó népességet. Tehát az adott területen bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek tartoznak a bejelentett állandó népesség körébe, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük (ideiglenes lakásuk), vagy hogy az összeírás eszmei időpontjában jelen voltak-e.)

2.1. számú táblázat - Állandó népesség (a 2016-os év adatai)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoporthú nők és férfiak aránya (%)	
	Nők	Férfia k	Össze se n	Nők	Férfia k
Állandó népesség száma (nők TS 0302, férfiak TS 0301)	764	726	1 490	51,28 %	48,72 %
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)			36	2,42%	
0-14 éves (nők TS 0307, férfiak TS 0306)	102	108	210	6,85%	7,25%
15-17 éves (nők TS 0309, férfiak TS 0308)	35	24	59	2,35%	1,61%
18-59 éves (nők TS 0311, férfiak TS 0310)	438	456	894	29,40 %	30,60 %
60-64 éves (nők TS 0313, férfiak TS 0312)	56	41	97	3,76%	2,75%
65 év feletti (nők TS 0315, férfiak TS 0314)	133	97	230	8,93%	6,51%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

2.2. számú táblázat - 15-17 éves gyermekek száma

Korcsoport	Fő		Változás
	2001	2011	Fő
15 éves gyermekek száma	n.a	n.a	#ÉRTÉK!
16 éves gyermekek száma (TS 0501)	10	13	3
17 éves gyermekek száma (TS 0502)	24	16	-8
Összesen	34	29	-5

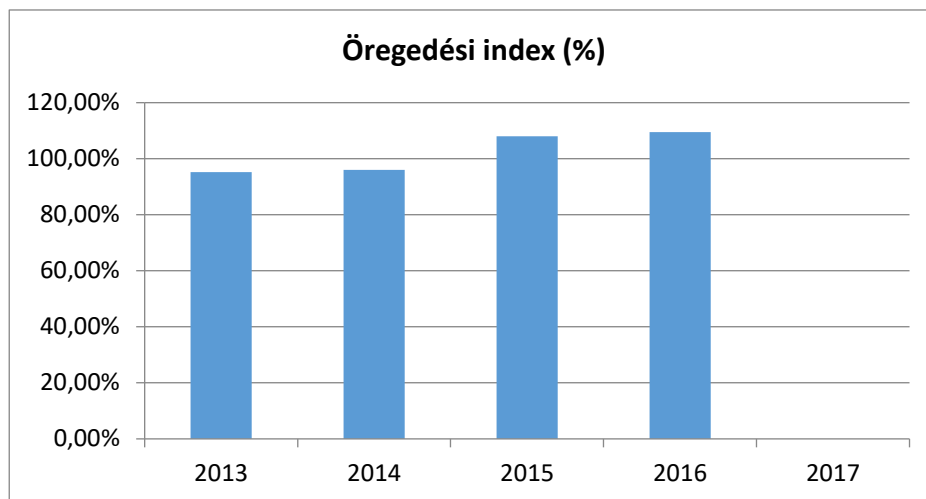
Forrás: TEIR - KSH, Népszámlálási adatok

Nagyharsány állandó népességében a nők és a férfiak aránya közel egyenlő, az életkori megoszlás az országos átlagnak megfelelő. Az idősök helyzetét vizsgálva kiderült, hogy egyre több az egyedül maradt idős ember. Az ő ellátásukra különös hangsúlyt kell fektetnünk.

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%)
2013	217	228	95,18%
2014	219	228	96,05%
2015	228	211	108,06%
2016	230	210	109,52%
2017	n.a	n.a	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR



Ez az index megmutatja, hogy az adott település népességére mi a jellemző: amennyiben 100 alatti az index, akkor túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos a népességszerkezet. Az esélyegyenlőség szempontjából úgy értelmezhető, hogy míg a fiatalos népességszerkezet esetén a gyerekek, addig az öregedő esetén az idősök fokozottabb ellátására van szükség.

Az adatok fiatalos népesség szerkezetet tükröztek korábban, 2015 után azonban már ez az index 100 fölé emelkedett.

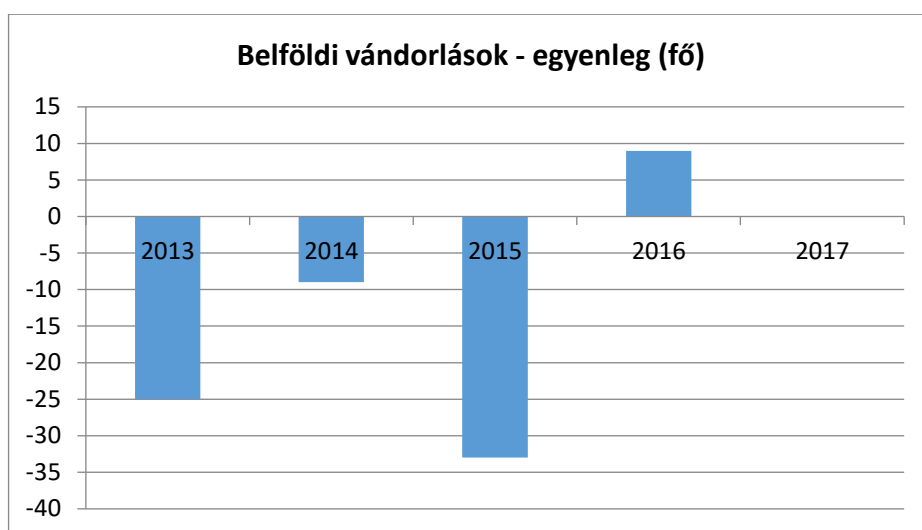
4. számú táblázat: Belföldi vándorlások

(Ez az adat az adott település vonzerejét mutatja: ha pozitív az egyenleg, akkor az odaköltözés, ha negatív, akkor az elvándorlás jellemző.)

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás (TS odavándorlás 0601)	Elvándorlás (TS elvándorlás 0601)	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (TS 0602)
2013	30	55	-25	-16,1
2014	33	42	-9	-5,85
2015	37	70	-33	-22,03
2016	45	36	9	6,04
2017	n.a	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

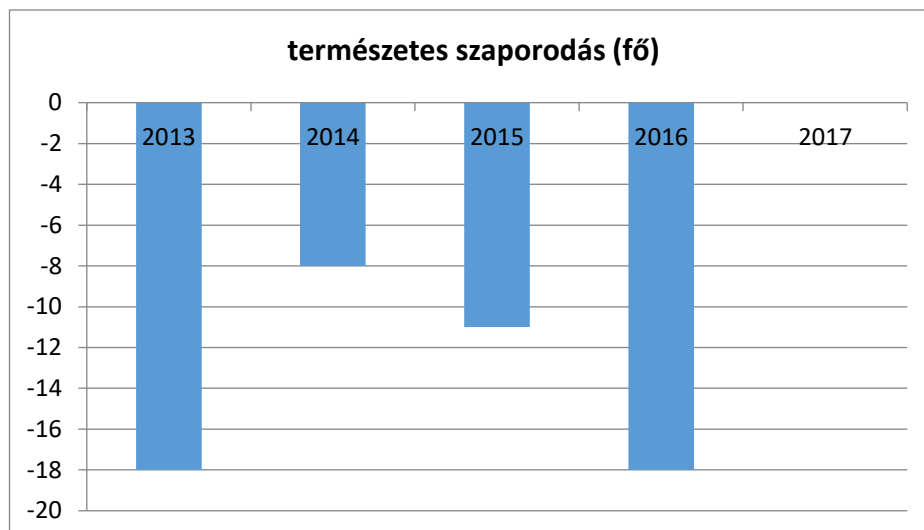


Az utóbbi években az elvándorlás volt inkább a kifejezett, ezt megtörni látszik a 2016-os év, talán a tendencia marad.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Élve születések száma (TS 0701)	Halálozások száma (TS 0702)	Természetes szaporodás (fő)
2013	7	25	-18
2014	13	21	-8
2015	10	21	-11
2016	11	29	-18
2017	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR



A születések száma közel azonos mértéket mutat az elemzett évek során, azonban a halálozási arányszám is stagnál, a születések számához viszonyítva magas értéket mutat.

Értékeink, küldetésünk

A falu műemlékké nyilvánított református templomának szentélye a 13. századból való. Mai barokk formáját a templom az 1782-es évben kapta a torony kivételével, amelyet 1900-ban emeltek. A 16. században többször disputa helyszíne volt és innen terjedt el a református hit az egész Ormánságban.

Sokáig településünk reformátusok lakta falu volt zömében, ennek hagyományát őrzi ma iskolánk. A település történetéhez kötődik még Táncsics Mihály, aki a helyi főbírónak, Tarnóczy Dánielnek köszönhetette, hogy vagyonhoz juttatta, és ezzel képviselővé választhatták. A mikroklíma igen kedvező, ami köszönhető a hegy védőszerepének és a falu kedvező fekvésének. A napsütötte hegyoldalon mindig jó szőlő termett, a lapályosabb területek alkalmasak a mezőgazdaságra. A villányi borok közül a legfinomabbak a nagyharsányi kopároson termő szőlőből lesznek, bár ezeken a dolgokon ma is elvitakoznak a két település borászai. A speciális klíma ritka növények számára biztosít életfeltételeket. Hazánkban csak itt található a magyar kikerics. Fontos az értékeink megőrzése, hiszen ezt hagyományozzuk az unokáinkra, no meg a település szeretetét.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Nagyharsány település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel és a Baranyai Református Egyházmegyével).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen. E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat. További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei, előírásai:

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- a az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal. Az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték. Az esélyegyenlőség érvényesítése nem pusztán követelmény, hanem az önkormányzatoknak is hosszú távú érdeke, hiszen azt a célt szolgálja, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a karrierre, a jó minőségű szolgáltatásokra – függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékkal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

A település rendelkezik a következő helyi rendeletekkel, határozatokkal, melyek a következőképpen kapcsolódnak az esélyegyenlőség megvalósulásához:

- 1/2005.(I.27.) önkormányzati rendelet, a településrendezési terv, melyet módosít a 4/2007.(IV.11.), az 5/2012.(III.29.) és a 6/2018.(XI.7.) önkormányzati rendelet, mely rendelkezik például a védett épületek megőrzéséről, melyek, ha gondoskodunk róluk, a jövő nemzedékének is érték maradhat,
- az 1/2019.(III.11./sz. rendelet a 2019. évi költségvetésről, együttesen az önkormányzat gazdálkodásának előre ütemezett tervezete, melyben szabályozott, hogy milyen területek milyen összegű finanszírozásban részesülnek, dönt például alapítványok, támogatásáról, kitűzendő fejlesztési célokról, prioritásokról, mint például foglalkoztatáspolitikai célok, helyi társadalmi szervezetekkel való együttműködés és támogatásuk.
- 1/2016.(I.28.). önkormányzati rendelet a szociális igazgatásról. Az ún. szociális rendeletben, nem érvényesülhet a nők, gyermekek, romák, fogyatékosok előtérbe helyezése. A rendelet illetékessége/hatálya a településen élőkre kell, vonatkozzon megkülönböztetés nélkül. A hatáskör gyakorlója (képviselőtestület, polgármester, jegyző), egyedi ügyben tudja elbírálni az esélyegyenlőségi szempontokat figyelembe venni, ha az alapos helyismereten nyugszik.

Mindegyik helyi rendelet az esélyegyenlőségre figyelemmel készült. A fejlesztési irányok abba az irányba mutatnak, hogy a település mindenki számára élhetőbb, rendezettebb legyen, a közszolgáltatásokhoz mindenki egyformán hozzáférhessen.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Nagyharsány a Siklói Járás települése. A települést a 105/2015.(IV.23.) számú kormányrendelet társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett és jelentős munkanélküliséggel sújtott települések közé sorolja.

A kistérségek megszűnésével Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 87. §-ában foglaltak alapján, a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 62. §-ban meghatározott étkeztetés, 63. §-ban meghatározott házi segítségnyújtás, 64. §-ban meghatározott családsegítés, 65/F. §-ban meghatározott nappali ellátás, továbbá a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 39- 40. §-ában foglalt gyermekjóléti szolgáltatás feladat hatékonyabb, célszerűbb ellátására a Beremendi Gyermekjóléti és Szociális Társulás keretében látja el.

A személyes gondoskodás keretében az alapszolgáltatások biztosítását a Beremendi Gyermekjóléti és Szociális Társulás fenntartása alatt működő Alapszolgáltatási Központ látja el.

Biztosított alapszolgáltatások: házi segítségnyújtás, család-és gyermekjóléti szolgáltatás.

A szolgáltatás elsődleges célcsoportjai: időskorúak, fogyatékkal élők, veszélyeztetett gyermekek, családok, mélyszegénységben élők.

A Társulás neve, székhelye: Beremendi Gyermekjóléti és Szociális Társulás

7827 Beremend, Szabadság tér 1.

Szintén az ő vezetésükkel működik településünkön házi segítségnyújtás. Nagyharsányban a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás igénybevételét az idősek és a gondozottak nem kérték

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés elkészítéséhez a TEIR adatbázisát alkalmaztuk, valamint a népszámlálási adatok szolgáltak alapul. Emellett az önkormányzat, partnereink által megadott adatok, valamint a készítőik, segítők helyismerete szolgált hasznos információkkal.

Hiányosak a munkanélküliségre vonatkozó táblázatok, mivel ismételt kérésünkre sem kaptunk adatokat az intézménytől.

Ahol nem találtunk adatot ott egységesen az, n.a. (nincs adat) jelölést használtuk.

Alkalmaztuk még a nem releváns jelentéssel bíró n.r. rövidítést. Ott, ahol az adatok számossága kicsi, tendenciákat nem lehet megállapítani, mivel a fluktuáció sok esetben nagyobb az adat 10 %-ánál.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A jövedelem és vagyon fogalmát a Szt. 4. §-a határozza meg a jogszabály hatálya alá tartozó ellátások vonatkozásában. Értékelhető adatok a településen élő öregségi nyugdíjban részesülők átlagnyugdíjára vonatkozó adatok. Értékelhető adatok továbbá az adóerő-képességi adatok, a településen képződő SZJA adatok, településen élők bruttó átlagbérére vonatkozó adatok. Ezekből az adatokból becsülhető a településen létminimum alatt élő személyek száma.

A mélyszegénység összetett jelenség, melynek fő okai társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottság béli hiányokban mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési és lakhatási zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira –, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre vezethetők vissza. A szegénység leginkább a gyermekeket és a roma családokat érinti. Cigány származásúak száma és, arányára vonatkozó pontos adatok nem állnak rendelkezésre. Beilleszkedésük a társadalomba nagymértéken függ iskolázottsági szintjüktől és a kultúrájukból adódó lemaradásból.

Az alacsony iskolázottságuk miatt, magasabb, tartósabb a munkanélküliség, és a foglalkoztatásuk is alacsonyabb.

Hogy hányan részesülnek segélyekben, gyermekvédelmi támogatásban, lakhatási támogatásban, erre vonatkozóan később helyeztünk el adatokat.

Az 1970-es évekig a falu lakosságának nagy része a mezőgazdaságban tevékenykedett. Rövid ideig volt Nagyharsányban Tsz., mivel a központot áthelyezték Villányba. Így a földterületek a Bólyi Állami Gazdaság, a Siklósi és a Villányi Tsz. telepei voltak, ahol főleg alacsony iskolai végzettségű emberek dolgoztak. A férfiak kisebb része az Állami Gazdaságban dolgozott, ahol munkaviszonyt kötöttek a dolgozókkal és teljesítménybérezés volt. A nők jelentős része is a mezőgazdaságban dolgozott. Ezzel egy időben a férfiak nagyobb része a kőbányában kapott munkát, amely ekkor 100-120 főt foglalkoztatott.

A 90-es években, az évtized elején megszűnt az ÉPFU, a Gabonaforgalmi Vállalat, majd több vasútvonalat szüntettek meg kihasználatlanság miatt. A munkanélküliség tömeges méreteket öltött.

A privatizáció a mezőgazdaságot sem hagyta ki. A kárpótlás során a földterületek jelentős része magánkézbe került. A földhöz értő előregedett tulajdonosok már nem, leszármazottaik többsége még nem tudta működtetni a kárpótlás során kapott földtulajdont. Napjainkban kezd lassan indulni a magántulajdonba került földterületeken a gazdaságos termelés.

A 2000-es évektől a magángazdálkodók nagyrészt családi vállalkozásban dolgoznak, de idénymunkára tömegesen alkalmazták a település munkanélküli lakóit.

A településen található munkahelyforrások jelentős része megszűnt, legtöbb esetben munkanélküliségre ítélve az aktív korú lakosságot. Egy részük leszázalékolással próbált minimális biztos jövedelemhez jutni, más részük pedig kisvállalkozás létrehozásával próbált legalább stagnáló anyagi helyzetbe kerülni. Nagyharsányban a rendszerváltás óta 162 fő vált kisvállalkozóvá, igen eltérő tevékenységi körben. Domináns a kereskedelemben működők száma: ők próbálkoztak a kiskereskedelmi termékforgalmazással, zöldség-gyümölcs, ital- és dohányáru-kereskedéssel. Mára az üzletek száma megfeleződött, a vásárlókat elszippantják a siklósi hipermarketek. A megszűnt vállalkozások zöme szintén a kereskedelemhez kapcsolódott, illetve vagyonőr, biztonsági őr. A másik jellemzője a rendszerváltásnak: a rokkantnyugdíjasok és járulékosok kiugró számnövekedése. Akiknek egyik

lehetőség sem adatott meg, azok munkanélkülivé váltak. Csekély hányaduknak sikerült a munkaerőpiacra vissza integrálódnia.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: FIt.) és a Mötv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

Országosan nyilvántartott állás keresők száma: 254749 fő.

Közülük **Dél-Dunántúli:** 65332 fő (25,6 %)

Baranyában 2017-ben 13793 volt a nyilvántartott állás keresők száma. **Ez a Dél-Dunántúli nyilvántartott állás keresők 21 %-a!** Közülük férfi 7124 (51,6 %), nő 6849 fő (49,6 %).

Nyilvántartott állás keresők főbb adatai 2017		
Megnevezés	2017. év	(fő)
Nyilvántartott állás kereső	13973	
Pályakezdő	1424	
Férfi	7124	
Nő	6849	
25 évesnél fiatalabb	2275	
50 éves és idősebb	4386	
Legfeljebb 8 általánost végzett	6205	
Szaktunyas végzettségű	3999	
Középiskolát végzett	3127	
Diplomás	642	
Nyilvántartásba belépő	1966	
Első alkalommal belépő	117	
Legalább 1 éve folyamatosan nyilvántartott	3831	

Forrás: Baranya Megyei Kormányhivatal

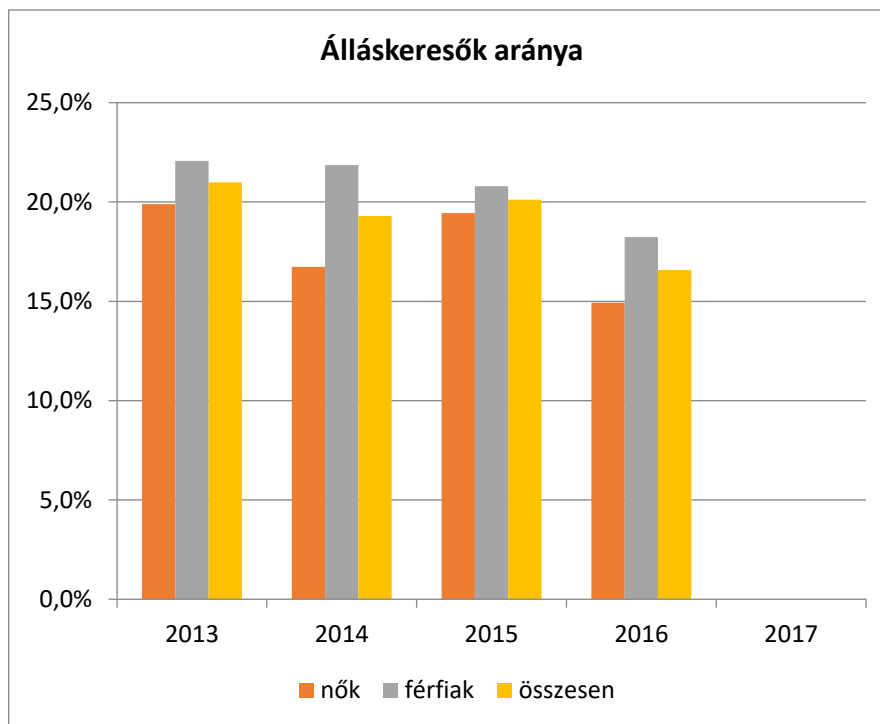
Bár a táblázatok jelentős adatokat tartalmaznának, erre vonatkozóan nem sikerült begyűjtenünk őket.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

**3.2.1. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/Nyilvántartott álláskereső
száma és aránya, 15-64 évesek száma**

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Nyilvántartott álláskereső száma (fő)					
	Nő (TS 0804)	Férfi (TS 0803)	Összesen	Nő (TS 0802)		Férfi (TS 0801)		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	543	562	1 105	108	19,9%	124	22,1%	232	21,0%
2014	544	548	1 092	91	16,7%	120	21,9%	211	19,3%
2015	530	529	1 059	103	19,4%	110	20,8%	213	20,1%
2016	529	521	1 050	79	14,9%	95	18,2%	174	16,6%
2017	n.a	n.a	#ÉRTÉK!	79	#####	82	#####	161	#ÉRTÉK!

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal



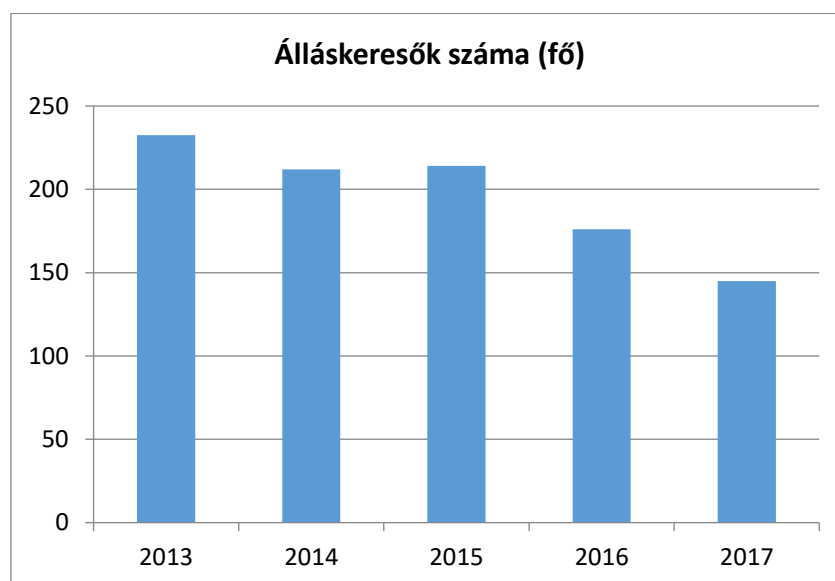
Településünkön a 15 – 64 év közötti lakónépesség közül a nyilvántartott álláskeresők száma 16 – 21 százalék között mozog. Megfigyelhető, hogy a férfi lakónépesség száma magasabb a nőknél, a munkanélküliség százalékos aránya is ehhez az értékhez viszonyul.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2013	2014	2015	2016	2017
		232,5	212	214	176	145
20 év alatti (TS 1002)	Fő	9	3	5	6	3
	%	3,7%	1,4%	2,3%	3,4%	2,1%
20-24 év (TS 1003)	Fő	34	30	28	19	15
	%	14,6%	14,2%	13,1%	10,8%	10,3%

25-29 év (TS 1004)	Fő	19	23	20	18	12
	%	8,2%	10,8%	9,3%	10,2%	8,3%
30-34 év (TS 1005)	Fő	19	14	18	11	6
	%	8,2%	6,6%	8,4%	6,3%	4,1%
35-39 év (TS 1006)	Fő	23	25	24	20	16
	%	9,9%	11,8%	11,2%	11,4%	11,0%
40-44 év (TS 1007)	Fő	43	34	28	19	16
	%	18,5%	16,0%	13,1%	10,8%	11,0%
45-49 év (TS 1008)	Fő	28	25	29	29	23
	%	12,0%	11,8%	13,6%	16,5%	15,9%
50-54 év (TS 1009)	Fő	35	28	25	20	21
	%	15,1%	13,2%	11,7%	11,4%	14,5%
55-59 év (TS 1010)	Fő	22	22	22	21	20
	%	9,5%	10,4%	10,3%	11,9%	13,8%
59 év feletti (TS 1011)	Fő	1	8	15	13	13
	%	0,4%	3,8%	7,0%	7,4%	9,0%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal



Az álláskeresők száma az elemzett évek tükrében folyamatos csökkenést mutat. A diagrammról leolvasható a kis mértékű, ám folyamatos csökkenés ténye. Miinden

korosztályra ez a csökkenő tendencia érvényes, kivételt egyedül az 59 év feletti csoportja, melyben a munkanélküliség növekedése figyelhető meg. Az 59 év feletti korúak elhelyezkedési lehetőségei már korlátozottak. Legtöbben számos egészségi problémával küzdenek, bármilyen munkára már nem alkalmasak. Nagy valószínűséggel vagy nincs képzettségük, vagy elavult képesítéssel rendelkeznek, amelyet hasznosítani nem tudnak.

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma és aránya

Év	Nyilvántartott álláskeresők/regisztrált munkanélküliek száma			180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők/regisztrált munkanélküliek száma					
	fő			fő			%		
	Nő (TS 0802)	Férfi (TS 0801)	Összesen	Nő	Férfi	Összesen	Nő	Férfi	Összesen
2013	108	124	232	n.a.	n.a.	#####	#####	#ÉRTÉK!	#####
2014	91	120	211	n.a.	n.a.	#####	#####	#ÉRTÉK!	#####
2015	103	110	213	n.a.	n.a.	#####	#####	#ÉRTÉK!	#####
2016	79	95	174	n.a.	n.a.	#####	#####	#ÉRTÉK!	#####
2017	79	82	161	n.a.	n.a.	#####	#####	#ÉRTÉK!	#####

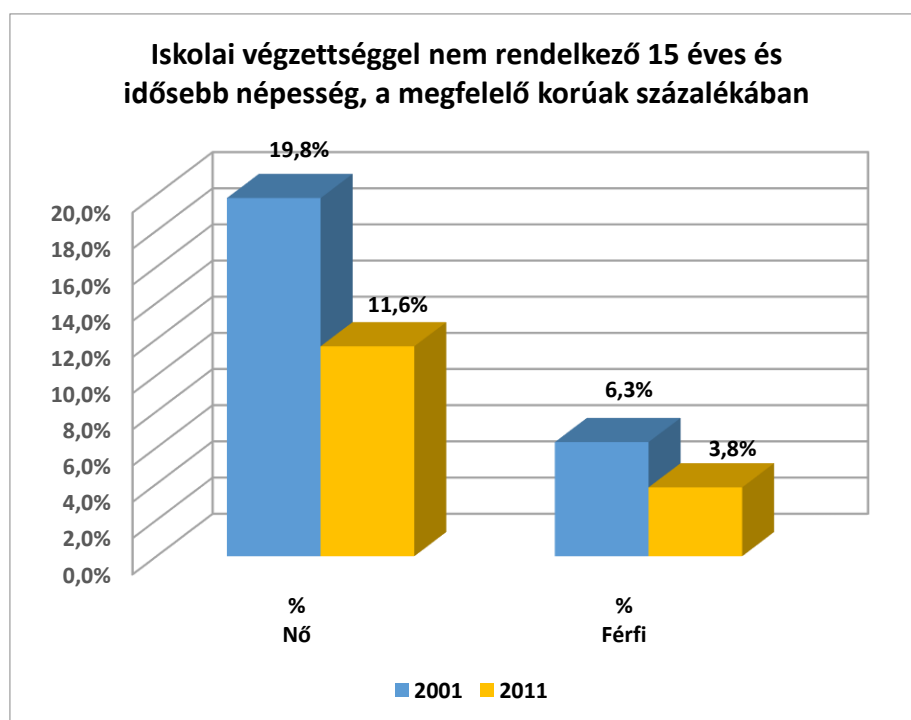
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Országosan jellemző az 50 éven felüliek problémája: nehezen jutnak álláshoz, sokszor alulképzettebbek, mint más korosztályok, szerzett tudásuk pedig általánosan elavult, és kevesen követték közülük a számítás technikai robbanást. Csökkenő az elmúlt években a tartós munkanélküliek százaléka.

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Nő (TS 1602)	Férfi (TS 1601)	Nő	Férfi
	%	%	%	%
2001	80,2%	93,7%	19,8%	6,3%
2011	88,4%	96,2%	11,6%	3,8%

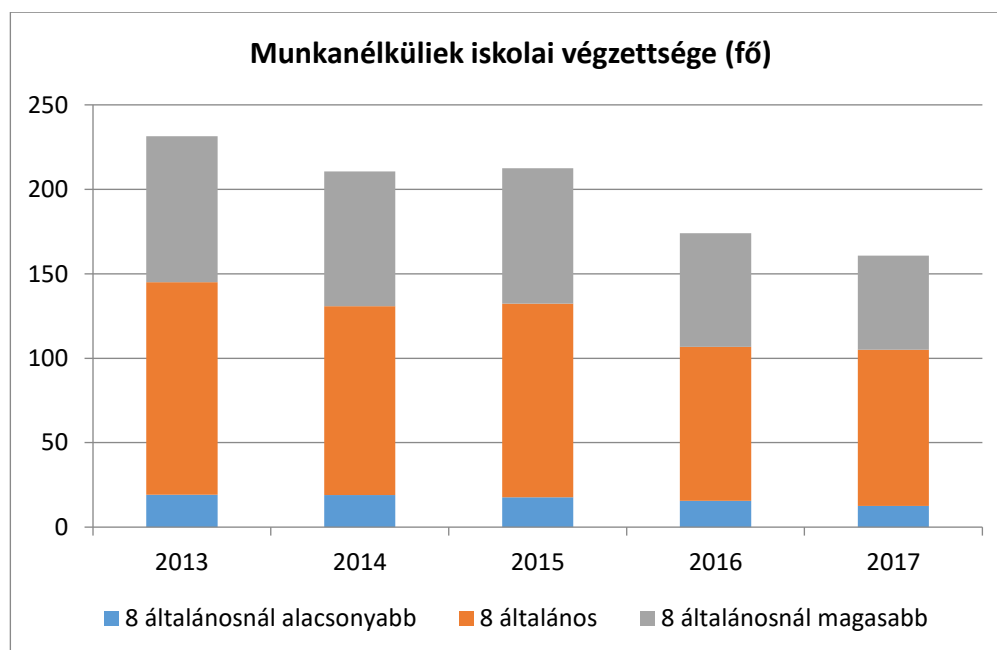
Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás



3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 0901)		Általános iskolai végzettség (TS 0902)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség (TS 0903)	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	232	19,25	8,3%	125,75	54,3%	86,5	37,4%
2014	211	19	9,0%	111,75	53,1%	79,75	37,9%
2015	213	17,75	8,4%	114,5	53,9%	80,25	37,8%
2016	174	15,5	8,9%	91,25	52,4%	67,25	38,6%
2017	161	12,5	7,8%	92,5	57,5%	55,75	34,7%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal



Korábbi vizsgálatokból is tudjuk, és ez a tendencia azóta is tart, hogy a településen a magasabban iskolázottak elköltözése és az alacsony iskolai végzettségű

– főként cigány – családok letelepülése következtében jelentősen romlottak a lakosság iskolázottsági mutatói a gazdasági átalakulás során.

Irreálisan magasnak tűnik a még mindig nyolc általánossal sem rendelkezők aránya, de valósághűbb képet kapunk akkor, ha leszámítjuk a nyugdíjasokat, akik a kornak megfelelő 6 elemi végeztek, továbbá az általános iskolai tanulmányaikat jelenleg folytató diákokat. Mindezek ellenére az aktív korú lakosság 3%-a nem fejezte be a nyolc általános iskolát. Ezek zömében munkanélküliek, illetve háztartásbeli személyek. Ez a tendencia általános e térség falvaiban.

A legnagyobb arányú a nyolc általánossal rendelkezők csoportja. Ez a lakosság közel felét jelenti. Itt szintén meghatározó a nyugdíjasok magas részaránya. Leszámítva a nyugdíjasokat és a tanulmányaikat folytató diákokat, a fennmaradó aktív korú lakosság 25%-a rendelkezik általános iskolai végzettséggel.

A középfokú végzettségűek körében a szakmunkásképzőt végzetek dominálnak. A nyugdíjasok részaránya az iskolai fokozatok emelkedésével csökken, náluk az elemi iskola a legjellemzőbb. Az aktív korúak körében a szakmunkásképzőt végzetek aránya a legmagasabb.

A nyilvántartott álláskeresők közül nagyon nagy arányt képviselnek a szakmával nem rendelkezők!

3.2.7. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők		
Általános iskolai felnőttoktatásban tanulók száma (TS 3401)	8. évfolyamot eredményesen befejezte a felnőttoktatásban (TS 3301)	
Fő	Fő	%
n.a	n.a	#ÉRTÉK!
n.a	n.a	#ÉRTÉK!
n.a	n.a	#ÉRTÉK!
n.a	n.a	#ÉRTÉK!
n.a	n.a	#ÉRTÉK!

Forrás: TelR, Területi Államháztartási és Közigazgatási
Információs Szolgálat (TÁKISZ)

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában								
Év	Középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	Szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma (TS 3501)		Szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma		Gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők		Középiskolai tanulók száma a felnőttoktatásban (fő) - (TS 3601)
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%	Fő
2013	#ÉRTÉK!	n.a	#ÉRTÉK!	n.a	#ÉRTÉK!	n.a	#ÉRTÉK!	n.a
2014	#ÉRTÉK!	n.a	#ÉRTÉK!	n.a	#ÉRTÉK!	n.a	#ÉRTÉK!	n.a
2015	#ÉRTÉK!	n.a	#ÉRTÉK!	n.a	#ÉRTÉK!	n.a	#ÉRTÉK!	n.a
2016	#ÉRTÉK!	n.a	#ÉRTÉK!	n.a	#ÉRTÉK!	n.a	#ÉRTÉK!	n.a
2017	#ÉRTÉK!	n.a	#ÉRTÉK!	n.a	#ÉRTÉK!	n.a	#ÉRTÉK!	n.a

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

A felnőttoktatásban résztvevők számáról számadattal nem rendelkezünk. Tapasztalati tény, hogy a felnőttek közül középfokú oktatásban elenyésző számban vesznek részt, pedig a munkanélküliek közül legnagyobb arányt a szakképzetlenek tesznek ki.

3.2.9. számú táblázat - Közfoglalkoztatásban résztvevők száma				
	Közfoglalkoztatásban résztvevők személyek száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák/cigányok száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők romák aránya az aktív korú roma/cigány lakosságához képest
2013	41	4%	9	2%
2014	53	5%	10	3%
2015	68	6%	15	4%
2016	52	5%	18	5%
2017	54	5%	21	6%
Forrás: Önkormányzat adatai				

A település önkormányzata minden évben alkalmaz közmunkásokat településszépítési, közterület karbantartási feladatok ellátására. Belvízelvezetés keretében a falu árkainak tisztítása történik. A közmunka lehetőséget jelent az aktív korúak ellátásban részesülők számára értékes, termelő tevékenységre, és a segélytől magasabb összegű rendszeres jövedelemre. Az önkormányzat igyekszik minden segélyben részesülőt legalább 2-4 hónapos időtartamban foglalkoztatni, vannak „állandó” – a projektek teljes időtartamában alkalmazott – megbízható személyek is.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

Jellemző a településen az elmúlt 5 évre vonatkozóan a működő foglalkoztatási programok hiánya. Az elmúlt 5 évben mindössze 1 volt, a közfoglalkoztatási program.

3.2.10. számú táblázat – A foglalkozáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - vállalkozások			
	<i>regisztrált vállalkozások száma a településen</i>	<i>Kis-kereskedelmi üzletek száma</i>	<i>vendég-látóhelyek száma</i>
2013	12	12	1
2014	16	16	1
2015	17	17	1
2016	19	19	1
2017	20	20	1

Forrás: TEIR, T-Star, önkormányzat adatai

Néhány évvel ezelőtt még jelentősen nagyobb volt a regisztrált vállalkozások száma a településen. Sokuk kényszerből lett vállalkozó, például a mezőgazdaságban dolgozva.

A kiskereskedelmi üzletek száma pár éve még meglehetősen magas volt, de állandó konkurenciát jelentve egymásnak, egy részük kénytelen volt bezárni. Munkanélküliséget nem csökkentenek számottevően, mivel általában az üzletek állandó gárdával dolgoznak.

3.2.11. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - közlekedés

	<i>elérhet őség átlagos ideje autóval</i>	<i>autóbusz járatpárok száma munka- napokon</i>	<i>átlagos utazási idő autóbusz al</i>	<i>vonat járatok átlagos száma munkanap okon</i>	<i>átlagos utazási idő vonatta l</i>	<i>Kerékpá r úton való megköz elít- hetőség</i>	<i>átlagos utazási idő kerékpá ron</i>
<i>Legkö ze- lebbi centru m</i>	<i>8 perc</i>	<i>Oda:30 járat Vissza:32 járat</i>	<i>12-15 perc</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>30</i>
<i>Megye - székh ely</i>	<i>35 perc</i>	<i>Oda:22 járat Vissza:24 járat</i>	<i>67 perc</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>130</i>
<i>Főváro s</i>	<i>3 óra</i>	<i>6</i>	<i>4-5 óra</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>n.r.</i>

Forrás: helyi autóbusz társaság, MÁV, önkormányzat adatai

Kihasználatlanság miatt megszüntették a vasúti közlekedést a térségben. Azonban ez azért nem jelent nagy hátrányt, mert forgalmas útvonalak csomópontjában helyezkedik el a település, és így rendkívül jó a buszközlekedés. 30-32 járatpár közlekedik a közeli városhoz, melyek 10-15 perc alatt beérnek.

Egyetlen, de fontos problémája a buszközlekedésnek, hogy este 8 óra után nincsen Nagyharsányba vissza busz, ez az autóval nem rendelkező hátrányos

helyzetű családoknak gond a 2, ill. 3 műszak beosztású 8 órás munkahelyek betöltésében Siklóson, vagy tőle távolabb, pl. a megyeszékhelyen.

A megyeszékhelyre oda 7, vissza 3 járat jön, de átszállással kb. 15 járatpárral elérhető kb. 1 óra alatt. Itt is az esti visszaút a probléma.

A fővárosba 6 járatpár jár, nagy része átszállással, 4-5 óra az utazási idő.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

3.2.12. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – fiatalok

	van/nincs	Felsorolás
fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a településen	nincs	
fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a vonzasközpontban	van	Baranya Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ Siklósi Kirendeltsége - tanácsadás
az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen	nincs	
az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a vonzasközpontban	van	Baranya Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ Siklósi Kirendeltsége - tanácsadás (a résztvevőkről nincs adat)

Forrás: helyi adatgyűjtés

Helyben nem történt ilyen, a Baranya Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ Siklósi Kirendeltségén folyik tanácsadás, pontos létszámadatokat nem sikerült szereznünk.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Helyben nem történt ilyen, a Baranya Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ Siklói Kirendeltségén történik tanácsadás, valamint Országos Közfoglalkoztatási Program, pontos létszámadatokat nem sikerült szereznünk.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A nagyarányú roma bevándorlással – amelynek hulláma a hetvenes évek elején érte el a csúcst – sok halmozottan hátrányos helyzetű család telepedett le a faluban. A népességszám kiugró növekedése figyelhető meg a hetvenes évek feléig. A háttérben a Nagyharsány - Beremend között 1968-ban kezdődő cementgyár építése húzódik. A munkálatok számos más iparág fellendülését és létrehozását eredményezték e térségben (kőbánya, vasútépítés, ÉPFU), amely óriási szívóerővel rendelkezett a vidéki munkavállalók számára, akik családjukkal a faluban telepedtek le.

Ez a folyamat a nyolcvanas években fejeződött be, és feleslegessé vált a sok munkaerő. Az 1990-es évek végén a falut sem kímélte az országszerte jellemző leépítési hullám.

A 2000-es évekre jellemzővé vált a munkanélküliség nagyfokú növekedése, melynek oka a BCM tulajdonosi váltása, a környező termelőszövetkezetek és az ÉPFU megszűnése, a kőbánya átszervezése. Ezen gazdasági változások azért nem növelték nagyobb mértékben a kivándorlási arányt, mert a környékben mindenütt csökkentek a munkavállalási lehetőségek.

A településre betelepülők többsége alacsony iskolai végzettségű roma lakosság, akik tovább növelték a munkanélküliek számát. A falu szerkezete így lényeges változáson ment át, amely kihatással van a település gazdasági-szociális és oktatási arculatára is.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az önkormányzati foglalkoztatás területén a hátrányos megkülönböztetés nem tapasztalható, sőt leginkább a legrászorultabbakat köteles alkalmazni (közfoglalkoztatásban) az önkormányzat.

Hátrányos megkülönböztetésről a foglalkoztatás területén nincs adat. De a nyílt munkaerő-piacon történő alkalmazás során érvényesül a hátrányos megkülönböztetés, itt főként a munkahely-lakóhely közötti távolság (közlekedési nehézségek, közlekedési költségek), az alacsony iskolai végzettség, a pályakezdekők munkatapasztalat-hiánya a meghatározó akadály a munkahely létesítésekor.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A Szt. 25. §-a és 47. §-a alapján a szociálisan rászoruló személyek részére a következő pénzbeli és természetbeni ellátási formák adhatók:

- Pénzbeli ellátások: időskorúak járadéka, foglalkoztatást helyettesítő támogatás, rendszeres szociális segély, ápolási díj, lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély.*
- Egyes szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók, így lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély, rendszeres szociális segély, foglalkoztatást helyettesítő támogatás.*
- Természetbeni ellátás továbbá a köztemetés, közgyógyellátás, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság, adósságkezelési-szolgáltatás.*

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma (TS 0803 és TS 0804 összesen)	Álláskeresői segélyben részesülők (fő) - (TS 1101)	Álláskeresői segélyben részesülők %
-----------	--	---	--

2013	1 105	1,25	0,1%
2014	1 092	2,25	0,2%
2015	1 059	3	0,3%
2016	1 050	2,75	0,3%
2017	n.a	1,25	#ÉRTÉK!

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi

Hivatal

Az álláskeresői segélyben részesülők aránya a nyilvántartott álláskeresők számához képest 2011-ig 4 % körüli átlagértéken mozgott. A 2012-s eltérő adatokat jogszabály módosulás okozta.

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 1301)	Álláskeresői járadékra jogosultak (TS 1201)	
	Fő	Fő	%
2013	231,5	4,75	2,1%
2014	215	7	3,3%
2015	212,5	5,5	2,6%
2016	167	4	2,4%
2017	160,75	6,5	4,0%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott álláskeresők száma folyamatos csökkenést mutat.

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2016. márc. 1-től (TS 5401) (2015. február 28.-ig rendszeres szociális segélyben részesülők (TS 1401))		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresői segély - TS 7015 negyedévek átlagában számolva)	
	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2013	141,25	12,78%	1,25	0,54%
2014	109,75	10,05%	2,25	1,05%
2015	112,5	10,62%	3,00	1,41%
2016	5,75	0,55%	2,75	1,65%
2017	n.a.	#ÉRTÉK!	1,66	1,03%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

2013. évben volt a rendszeres szociális segélyben részesülők legmagasabb részvételi arányszáma. 2015. évtől az ellátás specializálódott, az aktívkorúak ellátásának ügyintézési helye átkerült az önkormányzatoktól a Járási Hivatalokhoz. Megjelent a foglalkoztatást helyettesítő és egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás. Ezen „új” ellátási formák megjelenésének tudható be a 2016-2017. évi csökkenő érték megjelenése.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

a) *bérlakás-állomány*

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány								
Év	Lakás állomány (db) (TS 4201)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2013	516	48	14	0	0	0	0	0
2014	516	46	14	0	0	0	0	0
2015	516	40	14	0	0	0	0	0
2016	516	40	14	0	0	0	0	0
2017	516	39	2	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Bérlakások a településen 2017-18-ban eladásra kerültek, elsősorban a benn lakóknak, mivel állaguk leromlott, és felújításuk költsége aránytalanul magas lett volna. Jelenleg a településünkön bérlakás, szociális lakásállomány nincs.

b) *szociális lakhatás*

Szociális lakhatásra alkalmas ingatlannal Nagyharsány nem rendelkezik. Nagy szükség lenne a településen olyan olcsó bérlakásokra, ahová krízishelyzetbe került családok tudnának átmenetileg, vagy hosszabb időre költözni.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanokról az önkormányzat nem tud. A településen hajléktalan hosszabb ideje nem él.

Az önkormányzat szociális bizottsága több esetben foglalkozott a lakhatási helyzetekkel az elmúlt években. Míg az előző választási ciklusokban, a Kolóniában több lakhatásra alkalmatlan pinceházat kivásároltak a tulajdonostól, ezeket lebontották azonnal, nehogy mások költözzenek a helyükre. Így a pincesor legfelső bányához közeli sora lassan megszűnt, növelve a teret a kőbánya és a lakóházak között. Ezeket a területeket az önkormányzat parkosította. Így nagyon sok lakhatásra csak minimális feltételeket biztosító épület megszűnt. Volt közöttük számos olyan is, melynek hátsó fala a partoldalba épült be, és szobáját a földbe vájták.

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.2. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma (TS 6001)	Összesen adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma (TS 6101)
2013	152	n.a.
2014	142	n.a.
2015	142	n.a.
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) eladósodottság

A mindennapi életben szerzett tapasztalatok azt bizonyítják, hogy nálunk is nagy probléma az eladósodottság. Ezen családok nagy többsége ma is lakásában él, melyen tekintélyes tartozást halmozott fel, különböző jogi, pénzügyi lehetőségekben bíznak.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Külterülete Nagyharsáynak 1 helyen van, egy a településtől távolabb eső vasútállomáson. Itt korábban is csak kb. 10 fő lakott, ők a leépítések előtt vasúti dolgozók voltak, azóta elveszítve a vasútnál munkahelyüket páran visszaköltöztek a faluba. Ezek közművesített épületek. A közösségi közlekedés nagyon jól szervezett a településen, viszonylag könnyen elérhető a 4 buszmegálló. Villamos hálózattal a település ellátott mindenhol megoldottan, ebből a szolgáltatásból azok estek ki, akik nem tudták fizetni a számlájukat. Közülük sokaknak ún. „feltöltős” óra került felszerelésre, erre kapják ők a lakásfenntartási támogatásuknak megfelelő összeget feltöltés formájában. Gáz hálózat is kiépítésre került pár éve, akkor a csatlakozást támogatta az önkormányzat a lakosoknak. Azóta hogy a gáz ára versenyképes más tüzelőkkel, a csatlakozott családok főleg azzal fűtenek, de a szegényebb családok ma is elsősorban fával. Sok család igényelt télen fűtéstámogatást. Szennyvíz hálózat a településen nincs, most tervezi az önkormányzat. Szemétszállítás hetente egyszer, rendszeresen megoldott, mégis évek óta folyik a küzdelem a település körül illegálisan szemetet lerakók és az önkormányzat között. A településen telefon, kábel-tv, internet biztosított. Még régebben szokás volt a településen egy-egy pinceépületbe beköltözni, mára ezeket is ellátták villannyal, van víz hozzáférésük bevezetve, vagy egy-egy ház esetében közeli közkútról. A bentlakók gondoskodtak a fűthetőségről.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Telep, szegregátum Nagyharsányban nincs. A Kolóniában sok pinceházat megvettek borászok, a lakóépületek között kisebb-nagyobb borászatok működnek, kulturált környezetet teremtve a korábbi lelakott pincék helyén.

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

A településünkön nincsen szegregált lakókörnyezet.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvényt, mely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,*
- b) a fogorvosi alapellátásról,*
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,*
- d) a védőnői ellátásról,*
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.*

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik

- a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,*
- b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,*
- c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,*
- d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.*

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma (TS 4401)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 4301)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 4501)
2013	2	0	0
2014	2	0	0
2015	2	0	0
2016	2	0	0
2017	2	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A település és a csatolt falvak, Kisharsány, Nagytótfalu, két háziiorvosi körzetre van osztva. Dr. Rostás Beáta háziiorvos rendel vidéken, és zömében ő látja el a gyermekeket, férje Dr. Sági Péter belgyógyász a másik körzet orvosa. Gyermekorvos a településen 2011 novembere óta Mozgó Szakorvosi Szolgálat keretében működik. Szórványosan eljárnak Nagyarsányból többen más, főleg siklósi és villányi háziiorvosokhoz, siklósi gyermekorvosokhoz, de gyermekekkel Pécsre, és más településekre is. Létszámuk az összlakosságszámhoz képest elég jelentős, ezekről a személyekről nincs pontos adat. Összetételükben nem az anyagi helyzet dominál, hanem személyes szimpátia. Ugyanígy, a mi háziiorvosainkhoz is járnak más településekről. Ügyeleti ellátás Siklóson megoldott a felnőtt és a gyermek lakosság számára is. Akinek nincs lehetősége bemenni például éjszaka, ahhoz kijön az ügyelet orvos.

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (TS 5601)
2013	46
2014	83
2015	53
2016	21
2017	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Ez az adat szintén az egészségügyi ellátás egyik fontos mutatója, amely esélyegyenlőségi szempontból jelentős. A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére - egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához - az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás.

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

Év	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5901)	Ápolási díj, méltányossági alapon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5902)	Összesen
2013	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2014	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2015	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2016	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2017	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó [a közeli hozzátartozók meghatározásáról ld. a Ptk. 685. § b) pontját], ha állandó és tartós gondozásra szoruló, súlyosan fogyatékos (életkorra tekintet nélkül), vagy tartósan beteg 18 év alatti gyermek gondozását, ápolását végzi.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A településünkön működik fogorvos, pár éve új rendelőbe költözött, mely a kor igényeinek megfelelőbb, egyben akadálymentesített is. Heti 3 napon délelőtt és két napon délután rendel, így mindenki számára elérhető.

Védőnői szolgálat szintén helyben van, 1 védőnői körzethez tartozik Nagyharsány, Nagytótfalu, Kisharsány. A koragyermekkori kötelező szűrővizsgálatokra a szülők elviszik gyermekeiket, mind a védőnői, mind az orvosi szűrésre.

Általános orvosi szűrővizsgálatokra mind a háziorvosi rendelésen, mind az évente 1-2 alkalommal megrendezett egészségnapon van lehetőség, bár probléma, hogy a lakosság ilyen programokra nehezen mozdítható meg.

Szakrendelések a közeli városban Siklóson nagyszámban elérhetőek, vagy a megyeszékhelyen, ill. a kórházi átszervezésekkel sok szempontból Mohácsra kerültünk, ami a lakosság zömének kedvezőtlenebb, mert kevesebb buszjárat közlekedik Mohácsra, mint Pécsre, kicsit messzebb is van, sokat kell várakozni a visszafelé jövő buszra.

Iskolaorvosi ellátást Dr. Rostás Beáta háziorvosunk végzi, a kötelező, két évente előírt szűrések megtörténnek. Az iskolavédőnői munka a területet ellátó védőnő feladata.

Az alacsonyabb iskolázottsági szint alacsonyabb egészség kultúrát, egészség tudatot is jelent, nehezebben vonhatók be az emberek lakossági szűrőprogramokba egészségneveléssel kapcsolatos programokba. Általános nézet, hogy a bajról jobb nem tudni.

A szociális- egészségügyi ellátás területén a cigányság körében a negatív tényezők megsokszorozódnak. A cigányság egészségi állapota az országos átlagnál kedvezőtlenebb, átlagéletkoruk jelentősen alacsonyabb.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A felnőtt lakosság számára mozgásszervi rehabilitációs osztály a siklói kórházban működik, ide lehetőségük van az érintetteknek befeküdni is, egy hónapig ellátásuk ingyenes. Rehabilitáció még a közelünkben Harkányban történik.

Gyermekek fejlesztő foglalkozásaira nagyrészt már Siklóson, a súlyosabban érintetteknek Pécsen van lehetőségük. Egyre újabb és újabb területek fejlesztéseit tudja megoldani Siklóson a Pedagógiai Szakszolgálat.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Önkormányzati étkeztetésben 130 fő vesz részt, részükre hét közben mindennap megoldott az egyszeri meleg étel biztosítása, ami az iskolát ellátó konyhán történik. Ez a záloga a minőségi ételmezésnek, hisz a gyermekétkeztetésre szigorú ajánlások vonatkoznak.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A településen a lakosság zöme által látogatott sport program kevés van, bár működik Szársomlyó Sportegyesület lovas és labdarúgó szakosztállyal, de csak kevés embert érint.

Motoros akadálypálya a volt szeméttelep befedésével került kialakításra, majd megszüntették, most motorozni vágyó fiatalok újra kezdik alakítani az akadálypályát. A lovas szakosztályt ma már a kisharsányiak teszik ki, a focit kedvelő és művelni akarók pedig eljárnak sajnos a településről máshová edzeni, az „öregfiúk” is, és a gyermekek is.

A fogathajtó verseny az Ördögkatlan Fesztivál programjaiba épült be.

Önszerveződéssel néhányan eljárnak az iskola sportcsarnokába tornázni, focizni, heti 1-3 alkalommal, azonban nagyon kisszámú a részvétel ezeken a lehetőségeken. Rendszeres mozgásos tevékenységekre nehéz megmozdítani a település lakóit.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Személyes gondoskodáshoz való hozzáférés a településen biztosított, mind a Beremendi Alapszolgáltatási Központ, mind a baptista felekezet szervezésében van lehetőség a rászorulóknak napi segítésére, ápolására. Ez megnyugtató megoldást jelent az időseknek, akikre mindennap „rányitja” valaki az ajtót, segít ügyes-bajos dolgaiban, ebédet visz ki, valamint munkalehetőséget teremt a benne dolgozóknak.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Mindenki egyenlő bánásmódban részesül. Esélyegyenlőségi bírósághoz fordulókról nincs információ. Sérti valamilyen szinten az esélyegyenlőséget az akadálymentesítés hiánya a közintézmények egy részénél, de ennek megoldása már tervezés alatt van, addig pedig egyéni módon oldják meg a szolgáltatások igénybevételekor a felmerülő problémákat, jószándékkal, segítőkészséggel.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Pozitív diszkriminációról nincs adat.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

Ide sorolható a Nyugdíjas klub működése rendszeres találkozóikkal, programjaikkal, melyet az önkormányzat támogat.

Pár éve a néptáncosaink is létrehoztak egy külön egyesületet, Szársomlyó Nép-táncz néven, szorgalmas munkával bővítik repertoárjukat és viszik a hírét Nagyharsánnak, ahol fellépnek. Összetartó közösség kovácsolódott belőlük az évek során, összehozva

a különböző generációkat. Fellépnek ünnepélyeinken, ők szervezik a szüreti felvonulást és a bált utána.

Az Együtt Nagyharsányért Egyesület 2012. február 12-én alakult 12 alapító taggal. Szervezetünk feladatának tartja a helyi értékeink megőrzését, ápolását, a rászorulókat támogatását, szabadidő szervezését, a falusi közélet élénkítését, a nagyharsányi emberek összefogását. Fennállásunk óta igyekeztünk minden szociális és gazdasági lehetőséget megragadni, ezáltal is élhetőbbé, vonzóbbá tenni településünket. Korábbi pályázatunk eredményeképpen a falu kapott egy kisbuszt, illetve sikerült az IKSZT épületét felújítani.

Az elmúlt 6 évben nagyon sok energiát fektetünk abba, hogy olyan kulturális és szabadidős programokat szervezzünk, melynek során az itt élő emberek közelebb kerülnek egymáshoz és minden korosztály megtalálja a kedvére valót.

Bolondok napja, Retró nap, kerékpár túra, társadalmi munka, Halloween, vetélkedők, adventi vásár.

Kapcsolódunk más egyesületek, intézmények munkájához is.

Egyesületünk az Ördögkatlan fesztivál ideje alatt, sátorhely értékesítéssel segíti az Ördögkatlan Egyesület munkáját.

A közösségi élet egyik fóruma a közmeghallgatás, lakossági fórumok, melyre a téma érdekességétől, érintettségüktől függően nagyon változatos létszámban jönnek el az emberek.

Immár hagyománnyá vált az Ördögkatlan Fesztivál, az általában 5 napos programsorával, mely a legváltozatosabb kulturális lehetőségeket kínálja a színházi előadásoktól az alternatív zenei programokon át a művészet minden féle ágában. A település lakói a széles körű programokra kedvezményes árú bérlettel léphetnek be az 5 nap folyamán, az 5 település több helyszínére.

Ezekon felül falunapokat nagyobb ünnepek alkalmával szervez az önkormányzat: május 1, augusztus 20, felnőtt és gyermek programokkal, melyeken a részvétel ingyenes.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Etnikai konfliktusok a mindennapi élet során nem fordulnak elő.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

Adományozás eddig főleg magánszemélyek között önkéntesen történt. De jellemző példa az is, hogy az adományozni szándékozók megtalálják a Vöröskereszt helyi munkatársát, a védőnői szolgálatot elsősorban ruha-, játékadományaikkal, itt bejáratott módja van a gyűjtésnek, szétosztásának. Az Együtt Nagyharsányért Egyesület is oszt ruhaneműt számos programon. Az Egyesület tagjai, külső támogatói önkéntes munkát végeznek, de a település rendezvényein segítők is önkéntes munkával vesznek részt.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Korábban nem, de ebben a választási ciklusban már működik a településen a Nagyharsányi Roma Nemzetiségi Önkormányzat, mely nagyban segíti a kisebbségben élők önszerveződését, közösségi életének színesebbé tételét, a segítségnyújtás, szolidaritás megnyilvánulásának újabb lehetőségeit, kapcsolatrendszerek alakulását, identitástudat erősítését.

A kultúra és közművelődés területén a cigány kultúrkör megőrzéséről kell egyidejűleg gondoskodni, mely nem egyszerű feladat, hiszen a cigány kultúrának kevés az írásbelisége, a cigányság nem rendelkezik anyaországgal. A meglévő cigány közösségek az utolsó olyan csoportok a magyar társadalomban, amelyek kultúrájuk megőrzésének zálogai.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Magas a tartósan munkanélküliek aránya	Alacsony iskolázottságú munkanélküliek képzése (óvoda, konyha, iskola felújítási munkálatoknál munkalehetőség biztosítása)
Nagyarányú képzetlen munkaerő	Alacsony iskolázottságú munkanélküliek képzése Csak alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezők szakmához juttatása
Egyes családok még nincsenek rácsatlakoztatva az elavult vízvezetékvezetékrendszerre	Vízvezetékrendszer korszerűsítése és bekötések
Szennyvíz kezelés	A szennyvízvezetékrendszer kiépítés tervezési fázisban van.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

Érdemes itt újra áttekinteni a település demográfiai megoszlását.

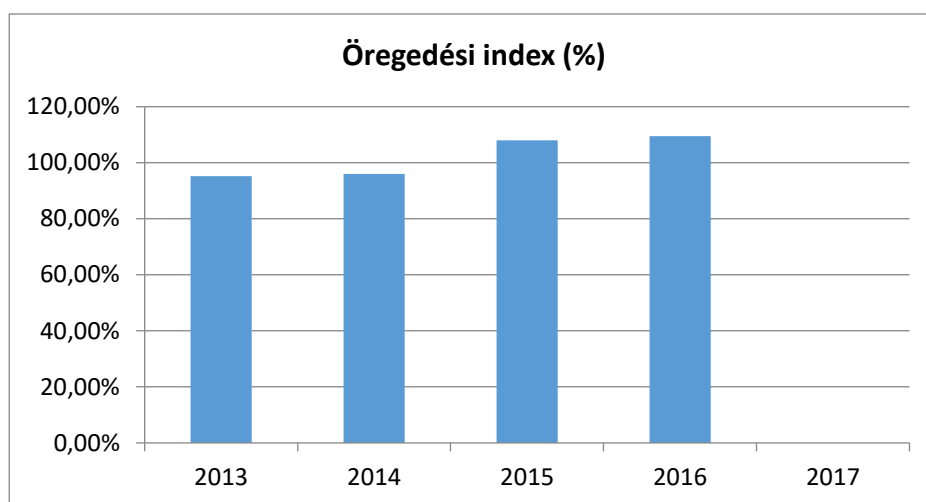
2.1. számú táblázat - Állandó népesség (a 2016-os év adatai)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoporthú nők és férfiak aránya (%)	
	Nők	Férfiak	Összesen	Nők	Férfiak
Állandó népesség száma (nők TS 0302, férfiak TS 0301)	764	726	1 490	51,28%	48,72%

0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)			36	2,42%	
0-14 éves (nők TS 0307, férfiak TS 0306)	102	108	210	6,85%	7,25%
15-17 éves (nők TS 0309, férfiak TS 0308)	35	24	59	2,35%	1,61%
18-59 éves (nők TS 0311, férfiak TS 0310)	438	456	894	29,40%	30,60%
60-64 éves (nők TS 0313, férfiak TS 0312)	56	41	97	3,76%	2,75%
65 év feletti (nők TS 0315, férfiak TS 0314)	133	97	230	8,93%	6,51%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Míg 2012-ben 245 fő a 0-14 éves korosztály, 2016-ban a 0-14 évesek száma 210-re csökkent!



Ez az index megmutatja, hogy az adott település népességére mi a jellemző: amennyiben 100 alatti az index, akkor túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos a népességszerkezet. Az adatok fiatalos népesség szerkezetet tükröztek korábban, 2015 után azonban már ez az index 100 fölé emelkedett.

- a) *veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete*

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3001)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3101)
2013	5	6
2014	6	5
2015	7	6
2016	8	4
2017	6	10

Forrás: TelR, KSH Tstar

A veszélyeztetett és a védelembe vett kiskorúak számát a település jegyzője tartja nyilván.

A gyámhatóság védelembe veszi a gyermeket, ha a szülő vagy törvényes képviselő az alapellátások önkéntes igénybevételeivel a gyermek veszélyeztetettségét megszüntetni nem tudja, de segítséggel a gyermek fejlődése, nevelése a családban biztosítható.

Szintén védelembe veheti - a gyermekjóléti szolgálat javaslatának figyelembevételével - továbbá a szabálysértési hatóság értesítése alapján a szabálysértést elkövetett fiatakorút, vagy a nyomozó hatóság nyomozást megtagadó határozata alapján a tizennegyedik életévét be nem töltött gyermeket, vagy a rendőrség, az ügyészség, illetve a bíróság jelzése alapján a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt fiatakorút.

A veszélyeztetett gyermek definíciója alatt olyan - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapotot ért a rendelet, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A gyermekvédelemben érintett szakemberek gyakran eltérően értelmezik a veszélyeztetettség fogalmát és a mértékét is.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 5801)
2013	140
2014	135
2015	128
2016	103
2017	112

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a nyugdíjminimumhoz viszonyított egy főre eső havi jövedelem összege és a vagyoni helyzet függvényében állapítják meg, míg a kiegészítő illetve a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban akkor részesítheti a családot az önkormányzat, illetve az illetékes jegyző, amennyiben a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény célja a szociális alapon rászoruló kiskorúak, vagy közoktatási intézményben tanuló nagykorúak anyagi támogatása. Ennek formája: a) gyermekétkeztetés normatív kedvezmény b) pénzbeli támogatás (évente két alkalommal: augusztus és november hónapban, feltéve, hogy a kedvezményre való jogosultsága tárgyév augusztus 1-én, illetve november 1-én fennáll c) külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezmény.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya, és

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya:

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2013	n.a.	109	7	109	13	67
2014	n.a.	55	7	53	13	68
2015	n.a.	61	9	61	12	73
2016	n.a.	113	9	113	0	67
2017	n.a.	99	15	150	0	72

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az ingyenes vagy a kedvezményes támogatások köre kiszélesedett az elmúlt években. A támogatások zöme a rendszeres gyermekvédelmi támogatások jogosultságához kötődik.

A táblázat összegyűjtve szolgáltat adatokat a természetbeni ellátásokról és az óvodáztatási támogatásról.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Az utóbbi években egy család élt Nagyharsányban, kinek gyermekei nem rendelkeztek magyar állampolgársággal, 4 gyermekük a helyi iskolába járt. 2013-ban elköltöztek, de a gyermekek megszokva, megszeretve közösségüket visszajártak az iskolába.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Szegregátum a településen nincs.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 3201)	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2013	1	103
2014	1	100
2015	1	97
2016	1	90
2017	1	85

Forrás: TelR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A fenti táblázat adatait szükséges összevetni a védőnők által ellátottak teljes számával, arányával és a védőnői körzetben élő **0-6 év** közötti gyerekek számával. Ebből látható a védőnői leterheltség, illetve, hogy valamennyi gyermek hozzájut-e a védőnői szolgáltatáshoz.

A településen dolgozó védőnő látja el még Kisharsányt és Nagytótfalut. Hozzá tartozik az iskolavédőnői ellátása az iskola hozzávetőlegesen 150 gyermekének.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

Év	Betöltetlen felnőtt háziiorvosi praxis(ok) száma	Házi orvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma	Házi gyermekorvosok száma (TS 4601)
2013	0	16873	49	3302	0
2014	0	16861	66	3298	0
2015	0	16863	65	3299	0
2016	0	16870	63	3301	0
2017	0	16875	50	3305	0

Forrás: TelIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A településen külön gyermekorvos nincs, a háziiorvosi ellátás keretében történik a gyermekek és felnőttek ellátása is.

MSZSZ keretében jár a körzet településein havonta egyszer gyermekorvos.

A legközelebbi szakorvosi ellátás Siklós városában van, mely közösségi közlekedéssel jól megközelíthető.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Önkormányzati bölcsődék száma (TS 4801)	Bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 4701)	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
----	---	--	--	--

			tagozaton tanuló szülő)	
2013	0	0	0	0
2014	0	0	0	0
2015	0	0	0	0
2016	0	0	0	0
2017	0	0	0	0

Forrás: TelR, KSH Tstar

Nagyharsányban nincs bölcsőde. 2018. szeptember 1-ig az óvoda egységes óvoda-bölcsődeként működött. Emellett 2017. december 31-ig 3 csoport családi napközi is működött, egyik bölcsődés korú és a másik kettő iskolás korú gyermekeket foglalkoztatott. 2018. január 1-től 2 csoport családi bölcsődét működtetett az önkormányzat. Most van folyamatban, előre láthatólag 2019. május 1-től kettő csoport mini bölcsődét kíván működtetni az önkormányzat. összesen 14 fővel.

4.3.4. számú táblázat - Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

Év	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma (december 31-én) (TS 4901)
2013	17
2014	17
2015	17
2016	17
2017	12

Forrás: TelR, KSH Tstar, Intézményi

d) gyermekjóléti alapellátás

Pár éve már a személyes gondoskodás keretében az alapszolgáltatások biztosítását a Beremendi Gyermekjóléti és Szociális Társulás fenntartása alatt működő Alapszolgáltatási Központ látja el.

A szolgáltatás elsődleges célcsoportjai: időskorúak, veszélyeztetett gyermekek, családok, mélyszegénységben élők.

A Társulás neve, székhelye: Beremendi Gyermejkölési és Szociális Társulás.

7827 Beremend, Szabadság tér 1

A gondozói munka zömében a családok otthonában történik.

e) gyermekvédelem

A jelzőrendszer tagjainak figyelme, és a hozzájuk kapcsolódó intézményrendszer szolgálja a gyermekek felelős védelmét.

Családból intézménybe, nevelőszülőhöz történő kiemelés az elmúlt években nem történt, ha szükséges volt, sikerült családba fogadással rokonságon belül megoldani az érintett gyermekek helyzetét, számukra ez a legkedvezőbb megoldás.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Helyben igénybe vehető szolgáltatások nincsenek, a családsegítő, gyermekjóléti szolgálaton keresztül tudják elérni a bajbajutottak, ezeket a szolgáltatásokat.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidei programokhoz való hozzáférés

Az egészségfejlesztési, sport és szabadidős programokhoz való hozzáférés mindenki számára egyformán elérhető.

Nyári táboroztatás sajnos nem megoldott.

Voltak erre kezdeményezései az iskolának, de nem elérhető minden évben.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szünidei) ingyenes tankönyv

Isd: 4.1.3-as táblázat korábban.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Hátrányos megkülönböztetésről információk nincsenek a birtokunkban.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

Ingyenes tankönyvtámogatás, beiskolázási segély a tanév elején az általános iskolásoknak. Nyári gyermekétkeztetés a rászorulóknak, pályázati pénzből.

Bursa Hungarica ösztöndíj tíz hónapon keresztül a nappali felsőoktatásban résztvevők számára.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Magas a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetűek aránya az összes létszámhoz viszonyítva. Az oktatási intézményünk tanulói összetételében jelentős hányadot képvisel az alacsony motiváltságú, ezért gyenge tanulmányi eredménnyel rendelkező tanuló. A halmozottan hátrányos tanulóink a közoktatási törvényben meghatározott tankötelezettségüknek eleget tesznek. Az intézmény által a számukra kínált támogatásokat igénybe veszik.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db
Az óvoda telephelyeinek száma	1
Hány településről járnak be a gyermekek	1
Óvodai férőhelyek száma	100
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	3
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6 órától 16.30-ig

A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	4 hét	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	6	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	6	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	3	0
Kisegítő személyzet	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Az óvodai ellátás igénybevétele

2016-2017. év	3 éves	4 éves	5 éves	6 éves	7 éves	Összesen
Székhely		13	15	6	1	
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	13	13	15	6	1	48
Más településről bejáró gyermekek létszáma				1		

Forrás: Óvodai adatgyűjtés

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2201)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai
-------	--	--	--

	nappali oktatásban) (TS 2101)		oktatással együtt) (TS 2001)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2012/2013	0	8	1
2013/2014	0	8	1
2014/2015	0	8	1
2015/2016	0	8	1
2016/2017	0	8	1

Forrás: TelR, KSH Tstar

4.4.11. számú táblázat - Iskola személyi feltételek

	Fő	Hiányzó létszám
Nem szaktanítást végző tanító	0	0
Szaktanítást végző tanítók száma	5	0
Szaktanítást végző tanárok száma	13	0
Gyógyypedagógusok létszáma	1	0
Gyermekevédelmi felelős	1	0
Iskolaorvos	1	0
Iskolapszichológus	1	0
Kisegítő személyzet	0	0

Iskolapszichológusa is van az iskolának.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs

Hátrányos megkülönböztetésről adatunk nincs. Problémát jelenthetne, hogy ezek az oktatási intézmények nincsenek akadály mentesítve, de erre vonatkozóan

vannak már tervek, valamint az idejáró gyermekek között nincs senki, aki olyan fogyatékossgal él, hogy az akadálymentesítés szükséges lenne jelenleg.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 2301)	aránya a nappali rendszerű oktatásban
	Fő	%
2012/2013	16	100
2013/2014	22	100
2014/2015	13	100
2015/2016	18	100
2016/2017	17	100

Forrás: TelR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

A gyermekek évek óta eredményesen befejezik a 8 általános osztályt.

4.4.13. számú táblázat - Iskolai ellátás igénybevétele - telephelyi bontásban

2017- 2018. tanév													
Telephely1 (szükség szerint, töröljön vagy szúrjon be plusz sorokat)	Tagozat megnevezése	Létszám	Napközis	Bejáró	Hátrányos helyzetűek létszáma	HH tanulók aránya az osztály létszámához	Halmazottan hátrányos helyzetűek létszáma	HHH tanulók aránya az osztály létszámához	Sajátos nevelési igényű tanulók létszáma	SNI tanulók aránya az osztály létszámához	SNI tanulók számából a hhh tanulók száma	Évismétlők száma	Magán-tanulók száma
1. évfolyam		21		9	1	5%	8	38%	3	14%	1	0	0
2. évfolyam		18		6	4	22%	7	38%	0	0%	0	1	0
3. évfolyam		17		6	3	17%	5	29%	1	5%	0	0	0
4. évfolyam		25		7	5	20%	11	44%	3	12%	2	0	0
5. évfolyam		17		7	1	5%	5	29%	0	0%	0	0	0
6. évfolyam		21		12	3	14%	14	66%	2	9%	1	1	0
7. évfolyam		15		4	6	40%	2	13%	1	6%	0	0	0
8. évfolyam		20		7	2	10%	6	30%	1	5%	0	0	0
Összesen:													

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatok

Létszám adatoknál nem a nagyharsányi gyermekekét, hanem az iskola összlétszámát alapul véve.

Tapasztalva, hogy a kompetencia mérések eredménye mind matematikából, mind szövegértésben elmarad az országos átlagtól, megoldásként előtérbe került a pedagógusok továbbképzése, innovatív pedagógiai módszerek, eljárások, eszközök alkalmazása, valamint a gyermekekkel egyéni fejlesztő foglalkozások bevezetése, számukra egyéni fejlesztési tervek készítése, 3 havonta szöveges értékelésük a szülővel megbeszélve.

4.4.15. számú táblázat – Továbbtanulási mutatók középfokra nappali tagozaton

	Gimnázium (%)		Szakközépiskola (érettségítő adó)		Szakiskolai képzés (%)		Speciális szakiskola (%)		Nemzetközi (%)	
	összlétszámon belül	HHH-tanulók körében	összlétszámon belül	HHH-tanulók körében	összlétszámon belül	HHH-tanulók körében	összlétszámon belül	HHH-tanulók körében	összlétszámon belül	HHH-tanulók körében
2013/2014										
2014/2015	38		62		0		0		0	
2015/2016	27		71		0		1		0	
2016/2017	50		22		8		0		0	
2017/2018	10		0		10		0		0	

A gyermekek az országos adatokhoz képest lényegesen nagyobb arányban jelentkeznek szakiskolába, mint érettségítő intézménybe. Cél lenne a hátrányos helyzetű gyermekek minél nagyobb arányú érettségítő intézménybe juttatása.

Az iskolánkban a HHH-tanulók évismétlési aránya jelentősen meghaladja az iskola átlagát és az országos adatokat.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Pozitív diszkrimináció az ingyenes tankönyvtámogatás, beiskolázási segély a tanév elején azoknak akik az ingyenes tankönyv ellátásban nem részesülhetnek. Nyári gyermekétkeztetés a rászorulóknak, pályázati pénzből.

Intézményeinkről bővebben:

Nagyharsányi Óvoda

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma (TS 2401)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2801)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2701)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2601)	Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai nevelésben) (TS 2501)
2013	85	3	75	1	64	0
2014	72	3	100	1	54	0
2015	67	3	100	1	53	0
2016	73	3	100	1	51	0
2017	77	3	100	1	52	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A Nagyharsányi Óvoda 3 csoporttal működik évek óta, csak a csoportokba beíratott gyermekek száma változott az elmúlt évek folyamán. Az óvodában is érződik a születésszám csökkenés, a jelenleg beíratottak száma 52 fő.

2013-ban megkezdődött az óvoda felújítása, eredményeképpen a kor követelményeinek megfelelő, jól felszerelt, gazdaságos, fenntartható létesítmény jött létre.

Ezzel sok nevelési tevékenységet hátrányosan befolyásoló tényezőt felszámoltak:

Lett az épületnek tornaszobája, Korszerűen kialakított helységek, új bútorzat, eszközök, játékok várják a gyerekeket.

A településen sok család él nehéz helyzetben, a gyermekek ingerszegény környezetből jönnek, a családok jövedelme sokszor a napi ellátási szükségletet éppen csak fedezi.

Az intézménybe Nagyharsányból járnak gyermeke, de felvételi területe a település vonzáskörzete is.

4.4.5. számú táblázat - A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ellátása

Székhely						
	beíratott hátrányos helyzetű gyermekek létszáma	az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott hátrányos helyzetű gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	fejlesztő foglalkozásban részesülő hátrányos helyzetű gyermekek száma	beíratott halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek létszáma	az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	fejlesztő foglalkozásban részesülő halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma
Csoport1	3		1			
Csoport 2	2			4		
Csoport 3	5			1		
Összesen	10		1	5		
Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés						

4.4.6.b. számú táblázat - Óvodai létszám-megoszlás

Székhely:	Létszám	hh fő	hh arány %	hhh fő	hhh arány %	hh arány a gyermekek összlétszámához viszonyítva	hhh arány a gyermekek összlétszámához viszonyítva	sajátos nevelési igényű gyermekek létszáma	sajátos nevelési igényű gyermekek aránya a csoport összlétszámához viszonyítva
Csoport1	16	3	18,75			5,76		2	12,5
Csoport 2	16	2	12,5	4	25	3,84	7,7	2	12,5
Csoport 3	20	5	25	1	5	9,6	1,9	2	10
Összesen	52	10	19,23	5	9,6	19,2	9,6	6	11,53

A csoportok összlétszámából a 6 évesnél idősebb gyermekek	6								
A csoportok összlétszámából a 7 évesnél idősebb gyermekek (ped. szakszolgálat véleménnyel)	1								
Tagóvoda vagy telephely									

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés

A Nagyharsányi Óvodában a kisebbségi nevelés cigány kulturális óvodai nevelés keretében, magyar nyelven valósul meg. Ennek keretében az óvoda nevelési programja tartalmazza a cigány kultúra, művészetek és hagyományok értékeit. A tevékenységi formákban szerepeltetik a cigány játékokat, verseket, meséket és dalokat. A vizuális nevelésben helyet kap sajátos szín és formaviláguk.

Célok:

- A gyermekek egészséges életvitelének, biztonságos, harmonikus fejlődésének biztosítása, az egyéni és eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- A másság tiszteletben tartása, elfogadása, melynek eredményeképpen kölcsönös együttműködés alakul ki a játékon és a különböző érzelem-gazdag, életkornak megfelelő, hagyományokat ápoló tevékenységeken keresztül.

Az óvoda feladata a SNI gyermekek óvodai nevelése az enyhe mértékben sérült gyermek körében. Ebben résztvesznek a pedagógiai szakszolgálatok munkatársai.

Pécsi Református Kollégium Nagyharsányi Általános Iskolája

A nagyharsányi iskola több száz éves református múlttra tekint vissza.

Ehhez nyúltak vissza a településünk vezetői, amikor többek között fenntartási problémák miatt tárgyalásokba kezdtek a Baranyai Református Egyházmegyével.

Mindannyiunk kimondott és kimondatlan elvárása is volt egyben, hogy az egyházi intézmény segítsen megerősíteni az idejáró gyermekek lelki, erkölcsi életét, az Isten-hiten keresztül.

Az iskola az átmeneti 2009/2010-s tanév után a Református Kollégium iskolája lett. Mivel a nagyharsányi családok nagy többsége római katolikus, a szülőknek lehetőségük van választani, hogy gyermekük milyen hittant tanuljon.

Az iskola a közös szertartásokat (rövid fohász reggel, elbúcsúzáskor, étkezéseknél, hétfő reggeli áhítat, nagy egyházi ünnepeinken a közös istentisztelet), a köszönés módjának megváltozását leszámítva látszólag élte tovább a mindennapi életét, mégis a kívülről betérő felnőtt látni véli már ez alatt a rövid idő alatt is a változást a gyermekek viselkedésén, magatartásán, aminek persze számos oka, összetevője van.

Számtalan változtatást tett az iskola vezetése, tanári kara, melyekkel az iskola barátságosabbá, szebbé, élhetőbbé vált, nagy hangsúlyt fektet a gyermekekre, mint individuumra a maga egyéni sajátosságaival, képességeivel, tehetségeivel, elmaradásaival, problémáival, fogyatékaival.

A szebb környezet megteremtésébe bevonták a szülőket, gyermekeket is, a hagyománnyá váló „1 nap az iskoláért”, társadalmi munkával töltött napba, melyen minden lehetséges munkára hívták a szülőket, mellyel biztonságosabbá, szebbé lehetett tenni az iskolát és környezetét.

A nagyharsányi iskoláskorú gyermekek nagy többsége ebbe az iskolába jár, néhány gyermeket elvittek a szomszédos települések valamelyikére, 6 iskolába elosztva. Számuk a helyi iskolába járókhoz képest nem jelentős, mivel 1-1 intézménybe csak pár diák jár. Szociális helyzetüket tekintve közöttük is van, bár kisebb arányban hátrányos helyzetű gyermek.

A döntésben a szülők elvárásai, munkahelyükre bejárási körülményei, személyes szimpátia játszott szerepet.

Az iskola kiemelt feladatként az intézményegységek összefogását, a tehetségpont elindítását, a reformáció 500 éves megemlékezést jelölte meg.

Céljuk:

A komplex program előkészítése, érzékenyítés.

A program segítségével a drámapedagógia módszer eszköztárát szeretnék kiterjeszteni

Az esélyegyenlőség biztosítása: kulcskompetenciák fejlesztése, a tehetséges tanulók támogatása, kultúra közvetítése a nemzetiségre vonatkozóan, a helyi sajátosságok, hagyományok, értékek megismertetése, megbecsülése és szeretete.

Az esélyegyenlőség megvalósulását szolgáló legfőbb pedagógiai feladat a tanulók eltérő egyéni képességeinek, adottságainak figyelembevételével annak biztosítása, hogy jelentős hátrányok nélkül, egyenlő lehetőséget biztosító ismeretekkel, kompetenciákkal rendelkezzenek a társadalomba való sikeres beilleszkedéshez.

A helyi sajátosságok, hagyományok, értékek megismertetése, a lokálpatriotizmus érzésének kialakítása a tanulóknál.

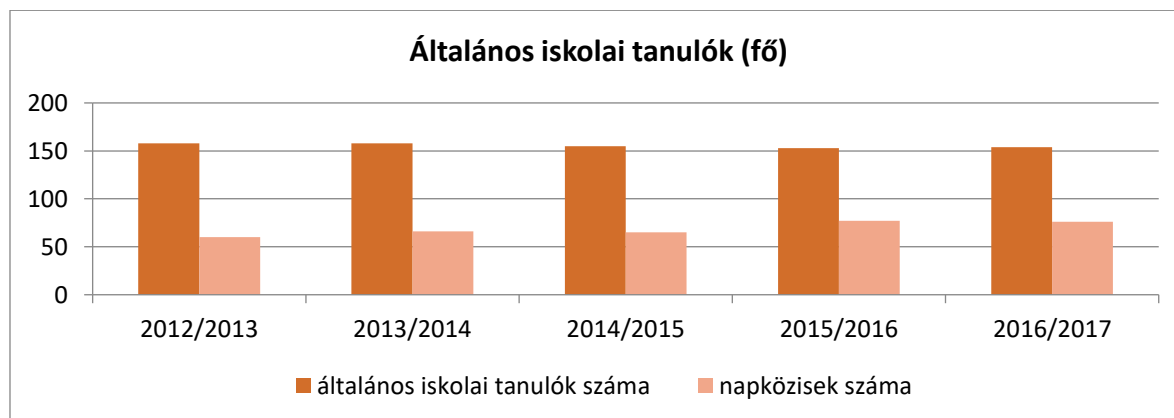
A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya a bejáró tanulóknál lényegesen magasabb. A bejáró tanulókat iskolabusz szállítja 8 településről.

Integráló tagintézményként fogadjuk a tanulásban akadályozott, kevert specifikus tanulási zavarral küzdő tanulókat. A rehabilitáció és az egyéni fejlesztés az erre a célra kialakított helységben valósul meg, a törvény által előírt órakeretben. Az integráció ebben a formában sok nehézséget okoz. A legnagyobb kihívást a tanulásban akadályozott gyermekek jelentik, főként a felső tagozaton.

Jelentős fejlesztések történtek az elmúlt években az iskolában:

- konyha, étkező felújítása,
- lépcsők biztonságosabbá tétele
- alsószint gyermekmosdóinak felújítása
- igazgatói iroda felújítása.

1. Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés



4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2013		109	7	109	13	67
2014		55	7	53	13	68
2015		61	9	61	12	73
2016		113	9	113	0	67
2017		99	15	150	0	72

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
HH gyermekek nyári, nem kielégítő táplálkozása	Mélyszegénységben élő gyermekek melegételhez juttatása

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

- Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.
- a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
- a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
- *a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.*

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak (TS 0804)	Nők (TS 0804)	Férfiak	Nők	Férfiak (TS 0801)	Nők (TS 0802)
2013	562	543	n.a.	n.a.	124	108
2014	548	544	n.a.	n.a.	120	91
2015	529	530	n.a.	n.a.	110	103
2016	521	529	n.a.	n.a.	95	79
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	82	79

Forrás: Telr és helyi adatgyűjtés

A településen lévő munkahelyeken többségében nőket alkalmaznak a munkáltatók. (óvónő, posta, önkormányzati hivatal, védőnő, pedagógusok, üzletek eladói).

A nők munkaerő-piaci hátránya összetett, nehezen vizsgálható jelenség. A férfiak és nők adott településen való foglalkoztatottságának mutatói arról nyújthatnak tájékoztatást, hogy milyen arányban érinti a nemeket a munkanélküliség.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A nők munkaerő-piaci hátránya összetett, nehezen vizsgálható jelenség. A férfiak és nők adott településen való foglalkoztatottságának mutatói arról nyújthatnak tájékoztatást, hogy milyen arányban érinti a nemeket a munkanélküliség.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Korábban láttuk, hogy a nyolc általánost végzettek száma viszonylag magas, ez hordozza azt is, hogy ezeknek a nőknek sokkal nehezebb elhelyezkedniük a munkaerőpiacon.

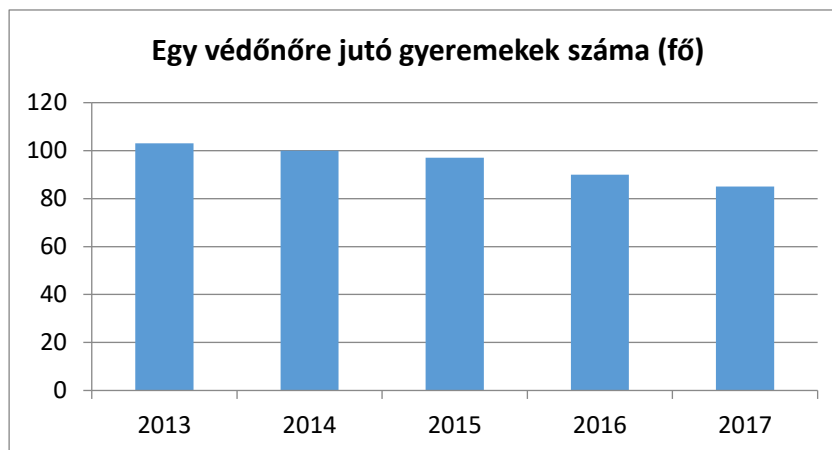
Sok embert szív fel a szőlőmunka, ahol általában napi bejelentéssel tudnak dolgozni azok, akik átmenetileg vagy már huzamosabb ideje nem találnak munkát, de ez szezonális lehetőség, egész évben nem biztosított ezeknek az embereknek a megélhetése.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Hátrányos megkülönböztetésre a területen nincs adatunk.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Azok a nők, akik vissza szeretnének menni munkahelyükre, vagy ismételten lehetőségük lenne alkalmi munkák vállalására örülnek a családi napközi, 2017-óta Családi Bölcsőde adta lehetőségnek, ahol biztonságban, jó körülmények között hagyhatják gyermeküket napközben.



A védőnői szolgálat nemcsak a kisgyermek egészségi állapotának felügyeletét végzi, hanem feladata a kismama (gyakorlati és lelki) segítése, hogy ezzel támogassa a felügyelete alá tartozó gyermek megfelelő testi és mentális fejlődésének biztosítását. A védőnő kapcsolatban áll a családdal, a gyermekellátó intézményekkel és a háziorvossal is, így adott településen árnyalt képpel rendelkezik a családok gyermekellátási és nevelési helyzetéről.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma (TS 3201)	0-7 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2013	1	103	103
2014	1	100	100
2015	1	97	97
2016	1	90	90
2017	1	85	85

Forrás: TelR és helyi adatgyűjtés

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

Ebben az évben nem kaptunk a rendőrségtől idevonatkozó adatokat.

Szemelőtt kell tartani, hogy a rendőrség riasztása sokszor már a legvégső esetben történik. A családon belüli erőszak a zárt ajtók mögött történik, az érintettek, akik általában nők, maguk is szégyellik helyzetüket, félve a retorzióktól nem mernek segítséget kérni és sok esetben hosszú évekig tűrik a családtagjuk verbális vagy fizikai agresszióját. Sokszor maguk is elhiszik, hogy a büntetést megérdemelték.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

Az anyaothtonok és a családok átmeneti otthonai (anyagi vagy családi) krízishelyzetben jelenthetnek megoldást azok számára, akiknek nincs hová menniük. Bizonyos esetekben kimondottan célszerű, ha a krízishelyzetben lévő nő távol kerül addigi környezetétől.

Az anyaothtonokba sokszor csak hosszabb várakozási idő után lehet bejutni, pedig krízis helyzetben a családoknak sokszor azonnali megoldásra van szükségük.

A településről többször fordultunk már a bolyi intézményhez, de előfordult olyan is, hogy körbetelefonálva az összes intézményt, csak az ország másik végében lett volna hely és az anya nem vállalta, hogy családja többi tagjától annyira messze szakadjon.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Képviselőtestületünkben jelenleg az 6 főből 1 hölgy van, viszont intézményvezetőink hölgyek.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Ilyen jellegű intézkedések, pályázatok, programok helyi szinten nem történtek.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Kevés szűrőprogram, alacsony egészségtudat	Szűrőkamion területre való lehívása

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 5201)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 5301)	Összes nyugdíjas
2013	181	252	433
2014	173	245	418
2015	161	231	392
2016	161	215	376
2017	n.a	n.a	0

Forrás: TelR, KSH Tstar

A lakosság nagy arányát az időskorú népesség alkotja. Többségük kisnyugdíjas, jövedelmük általában alacsony. Sokszor a havi gyógyszer költség kigazdálkodása is problémát jelent. Sok az özvegy, egyedül élő időskorú a faluban. Segítségükre az otthoni ellátás működik a településen.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) *idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága*

Erre vonatkozóan nincs adat.

b) *tevékeny idős kor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)*

A tanfolyamok inkább az aktív korúak számára szerveződnek. A munkahelyek betöltésére is a fiatalabbakat választják a munkaadók.

A településen ilyen jellegű intézkedések, pályázatok nem születtek.

c) *hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén*

Inkább a fiatal és iskolázottabb korosztály képviselői kerülnek be a munkahelyekre. Időskorú foglalkoztatása nem jellemző a településen.

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma (TS 1010 és TS 1011)		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	Fő	Fő	%	Fő	Fő	%
2013	232	57	25%	#ÉRTÉK!	n.a	#ÉRTÉK!
2014	211	50	24%	#ÉRTÉK!	n.a	#ÉRTÉK!
2015	213	47	22%	#ÉRTÉK!	n.a	#ÉRTÉK!
2016	174	41	24%	#ÉRTÉK!	n.a	#ÉRTÉK!
2017	161	41	25%	#ÉRTÉK!	n.a	#ÉRTÉK!

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TelR

Országosan jellemző az 50 éven felüliek problémája: nehezen jutnak álláshoz, sokszor alulképzettebbek, mint más korosztályok, szerzett tudásuk pedig sokszor elavult, és kevesen követték közülük a számítás technikai robbanást.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (TS 0328)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 5101)	
	Fő	Fő	%
2013	217	0	0%
2014	219	0	0%
2015	228	0	0%
2016	230	0	0%
2017	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!

Nappali ellátás nincs a településen.

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesítettek átlagos száma

Év	Időskorúak járadékában részesítettek (évi) átlagos száma (fő) (TS 5701)
2013	2,02
2014	2,33
2015	3
2016	3
2017	n.a

Forrás: TelR, KSH Tstar

Időskorúak járadékában 3-an részesülnek. Az ápolásra, ellátásra szorulóknak a siklós (máriagyűdi) szociális otthonban kaphatnak elhelyezést, de van ilyen bentlakásos intézmény Beremenden, Harkányban is. Mindegyik intézmény hosszú várólistával dolgozik, itt is probléma, hogy sokat kell várniuk az érintetteknek, hogy beköltözhessenek.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

6.3.3. számú táblázat - Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Év	Mozielőadás látogatása	Színházelőadás látogatása	Múzeumi kiállítás megtekintése	Könyvtár látogatása	Közművelődési intézmény rendezvényén részvétel	Vallásgyakorlás templomban	Sportrendezvényen részvétel
	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom
2013	0	2	2	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2014	0	2	2	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2015	0	2	2	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	0	2	2	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	0	2	2	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Nagyharsányban aktív nyugdíjas klub működik, jól felszerelt teremmel, ahol közös főzőcskére is van lehetőség. Egyre nő a programjaik száma az előzőévekhez képest. Havonta tartanak összejöveleteket a hónap első hétfőjén, mely kiszámítható programot jelent az odajáróknak. Tagok száma 29fő, egy-egy összejövetelen 24-25-en vesznek részt. Ekkor közösen megünneplik a névnaposokat, születésnaposokat, egyéb ünnepeinket, megemlékeznek az elhunytakról. Évente kétszer színházlátogatást szerveznek.

Megtekintenek közös szervezésben múzeumokat, résztvesznek más környékbeli nyugdíjas programokon.

Évente 2 buszos kirándulást szerveznek hazánk valamely szép pontjára, ezen 18 fő tud részt venni és évente 6-8-szor szerepel a programban egy fürdőlátogatás.

Nagyharsányban három vallás hívóinak van rendszeresen szertartásuk, legnagyobb létszámban a római katolikusok vannak, jelentős hányad református, és élnek itt páran pünkösdisták, az ő szertartásaik 2019. márciusától megszűntek.

Az iskola épületében kapott helyet a szépen felújított könyvtár, mely a hét minden munkanapján nyitva van tanítási időben, nyári szünetben 2 hetente.

6.4.1. számú - Művelődési közintézmények adatai

Év	A nyilvános/települési könyvtárak száma (TS 3801)	A nyilvános/települési könyvtárak egységeinek száma (leltári állomány) (TS 3901)	Muzeális intézmények száma (TS 4001)	Közművelődési intézmények száma (TS 4101)
2013	1	n.a.	0	1
2014	1	n.a.	0	1
2015	1	1 500	0	1
2016	1	1 000	0	1
2017	1	n.a.	0	1

Forrás: TEIR

Sajátos helyi kezdeményezésben ide járnak az „olvasó mamák”, olyan nyugdíjasok, akik hetente egyszer eljönnek az iskola könyvtárába, és együtt olvasnak a gyerekekkel, akik nagyon örülnek ennek a lehetőségnek és szívesen élnek vele. Ez a kezdeményezés erősíti a generációk közötti kapcsolatot, plusz figyelmet ad többek között a hátrányos helyzetű gyermekeknek is. Reméljük lesznek követőik a nyugdíjasoknak mindig, és marad a „jó gyakorlat”!

c) idősök informatikai jártassága

6.3.4. számú táblázat - Idősök informatikai jártassága

Év	Összes megkérdezett	Számítógépet használni tudók száma		Internetet használni tudók száma	
	Fő	Fő	%	Fő	%
2013	29	7	24,1%	7	24,1%
2014	29	7	24,1%	7	24,1%
2015	29	7	24,1%	7	24,1%
2016	29	7	24,1%	7	24,1%
2017	29	7	24,1%	7	24,1%

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A nyugdíjas klubba rendszeresen eljáró idősekről való ismereteink birtokában azt mondhatjuk, hogy a 29 főnek körülbelül a negyede szokott rendszeresen számítógépet, internetet használni. Ez 25 százalék körül van, ami javulást jelent az előző évekhez viszonyítva. A kevésbé aktív, zömében idősebb nyugdíjasok esetében valószínűsíthetően ez kisebb arányt tesz ki.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

6.4. számú táblázat - Az időseket célzó programok a településen

Év	Az idősebb célcsoport igényeit célzó programok száma
2013	33
2014	33
2015	33
2016	33
2017	33

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Az önkormányzat minden évben megemlékezik nyugdíjasairól egy vacsorával, ahová szép számmal jönnek el az ünnepeltek, kb. 100-150-n szoktak lenni a zenés programon.

Falunapokon az időskorú lakosság is aktívan részt vesz, valamint ide soroltuk a klub saját kezdeményezésű programjait, a szüreti bált, falukarácsonyát, az Ördögkatlan fesztivál adta lehetőségeket, iskolai rendezvényeket, ahová az idősek is meghívást kapnak, bordalfesztivál programját, március 15-ei megemlékezést, melyen szintén aktív szerepet vállalnak sok esetben.

6.4.1. számú - Művelődési közintézmények adatai

Év	A nyilvános/települési könyvtárak száma (TS 3801)	A nyilvános/települési könyvtárak egységeinek száma (leltári állomány) (TS 3901)	Muzeális intézmények száma (TS 4001)	Közművelődési intézmények száma (TS 4101)
2013	1	n.a.	0	1
2014	1	n.a.	0	1
2015	1	1 500	0	1
2016	1	1 000	0	1
2017	1	n.a.	0	1

Forrás: TEIR

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idők helyzet, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nappali ellátásuk nincs megoldva	Idősek Napközi otthonának a létrehozása

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A településen fogyatékossgal élők számára és a fogyatékossg mértékére nem áll adat a rendelkezésünkre, arra csak a fogyatékossgai támogatás kapcsán lehet következtetni, valamint helyismerettel rendelkező eü-i dolgozó, önkormányzati munkatárs segítségével gyűjthető össze.

Az intézmények akadálymentesítése a közülük jelentősebb számban mozgáskorlátozottak közlekedését tenné könnyebbé.

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - férfiak (TS 6201)	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - nők (TS 6301)
2013	52	59
2014	44	59
2015	38	50
2016	35	45
2017	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Szociális foglalkoztató, védett munkahely nincs a településen, támogatott foglalkoztatásról nincs adat.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Hátrányos megkülönböztetésről nincs információ.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Az étkeztetésen kívül nincs más önálló életvitelt támogató helyi szolgáltatás.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 5001)	Egyházi fenntartású intézményben	Civil fenntartású intézményben
2013	0	0	0
2014	0	0	0
2015	0	0	0
2016	0	0	0
2017	0	0	0

Forrás: TelR, KSH Tstar; a központi adatokat célszerű bontani a helyi adatszolgáltatók segítségével

Nappali ellátás Nagyharsányban nincs sem a fogyatékossgal élőknek, sem a nyugdíjasoknak.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

7.2.1. táblázat - Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezmények

1993. évi III. tv. (Szt.) alapján	
Pénzbeli ellátás	Fogyatékkal élő személyek száma
Időskorúak járadéka	n.a
Aktív korúak ellátása	n.a
Rendszeres szociális segély	n.a
Lakásfenntartási támogatás	88
Ápolási díj	n.a
Temetési segély	11
Átmeneti segély	112

Nagyharsányban főleg szellemi és mozgásukban fogyatékosok élnek, családjuk környezetében, az ő segítségükre támaszkodnak.

Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult. A községben 35 főt érint közlekedési kedvezmény.

A fogyatékkal élő személyek számára külön pénzbeli és természetbeni ellátást és kedvezményeket az önkormányzat nem nyújt.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Közhasznúak azok az épületek, melyek használata senki számára sem korlátozott. Ebbe a körbe tartoznak az oktatás bármely szintjét befogadó épületek vagy épületrészek, az egészség-, szociális, kulturális, művelődés, sport célú építmények. Ilyenek és tevékenységük súlya miatt kiemelten fontosak az önkormányzati, a hatósági, a közigazgatási, az igazságszolgáltatási célokra fenntartott épületek vagy épületrészek. A mozgásukban akadályozottak, az idősek, nők- és gyermekek a fizikai akadálymentességet igénylik, a többi fogyatékos csoport számára az infokommunikációs akadálymentesség a jogos igény. Ilyenek a kontrasztos színekkel készült táblák, tapintható információk, hallható segítség, jelnyelvi segítség, a belső környezetben való tájékozódást elősegítő piktogramok, feliratok.

Aktuális jogszabályok:

1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről

2009. évi CXXV. törvény a magyar jelnyelvről és a magyar jelnyelv használatáról

62/2011. (XI. 10.) NEFMI rendelet a jelnyelvi tolmácsszolgálatok működésének és a jelnyelvi tolmácsszolgáltatás igénybevételének feltételeiről igénylésének, döntési rendszerének, folyósításának, elszámolásának és ellenőrzésének részletes szabályairól

7.3.1. táblázat – Akadálymentesítés 1.

		Igen/nem								
		Lift	Vak- vezet ő sáv	Mozgás - korláto- zottak részére mosdó	Rám- pa	Hango s tájékoz- tatás	Induk- ciós hurok	Tapint- ható infor- máció	Jel- nyelv i segít- ség	Egyé- b
oktatási intézménye- k	alapfok	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	középfok	n.r. .	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.
	felsőfok	n.r. .	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.
Egész- ségügyi intézménye- k	fekvőbete- g ellátás	n.r. .	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.
	járó beteg szakellátá- s	n.r. .	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.
	alapellátá- s	0	1	2	0	0	0	1	0	0

kulturális, művelődési intézmények	n.r. .	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.
önkormányzati, közigazgatási intézmény	0	0	0	1	0	0	0	0	0
igazságszolgáltatási, rendőrség, ügyészség	n.r. .	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.
szociális ellátást nyújtó intézmények	n.r. .	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.

Forrás: helyi adatgyűjtés

Az intézményeinknek csak kis része akadálymentesített. Megoldott a fogorvosi rendelő, a háziorvosi rendelő mentesítettsége nagyrészt, teljesen megoldott az újonnan épült mini bölcsődében.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A többi szolgáltató épület akadálymentesítettsége nem megoldott, információs segítséget az érintettek az önkormányzaton kapnak, az önkormányzat épülete nagyrészt akadálymentesített.

Egyéb programokhoz való hozzáférést az önkormányzat a kisbuszával segíti a rászorulóknak esetén, például mozgásában akadályozott nyugdíjas el-és hazaszállítása a kisbusszal, személygépkocsival.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

A település területén lévő munkahelyek nem akadálymentesítettek!

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A betegek a volán járataival utaznak a szakellátásokhoz. Helyben a járdák, parkolók akadálymentesítése nem megoldott, de szinte minden háznál van autókijárat, lehajtó. Magas járdaszegély nincs a településen.

A közelmúltban készült el az iskola előtt a gyalogátkelőhely, mely szintén akadálymentes átjutást biztosít.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

Fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások településünkön nincsenek.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Juttatásokról és szolgáltatásokról nincs adat.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Akadálymentesítés megoldatlansága	Akadálymentesítés

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

A településen helyi polgárőrség nem működik. Együtt Nagyharsányért Egyesület élhetőbb, eseménydúsabb falusi élet megteremtésén munkálkodik önkéntességgel. Helyi vállalkozók elsősorban mezőgazdasággal, azon belül is inkább szőlőműveléssel foglalkoznak, illetve boltokat üzemeltetnek. A településen viszonylag jelentősebb munkáltató a Kovács Gumiház. Önkéntes munkát végez a helyi Vöröskereszt, adomány-gyűjtéssel, programok szervezésével, véradás megszervezésével, falunapokon való részvétellel.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

A helyi egyesületek, sport szakosztályok, Vöröskereszt között együttműködési megállapodás történt, kölcsönösen segítve egymás programjait, ötleteik, elképzeléseik megvalósulását azonos cél esetén. Az önkormányzat anyagilag és tevőlegesen is támogatja ezeknek a helyi szervezeteknek a munkáját.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Nagyharsány a Siklói Járás települése. A települést a 105/2015.(IV.23.) számú kormányrendelet társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett és jelentős munkanélküliséggel sújtott települések közé sorolja. A kistérségek megszűnésével Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 87. §-ában foglaltak alapján, a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 62. §-ban meghatározott étkeztetés, 63. §-ban meghatározott házi segítségnyújtás, 64. §-ban meghatározott családsegítés, 65/F. §-ban meghatározott nappali ellátás, továbbá a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 39- 40. §-ában foglalt gyermekjóléti szolgáltatás feladat hatékonyabb, célszerűbb ellátására a Beremendi Alapszolgáltatási Társulás keretében látja el.

A Társulás neve, székhelye: Beremendi Gyermekjóléti és Szociális Társulás.

7827 Beremend, Szabadság tér 1

Szintén a hozzájuk kapcsolódóan településünkön a házi segítségnyújtás működik. Nagyharsányban a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás igénybevételét az idősek és a gondozottak nem kérték

Összességében kistérségi társulással, munkaügyi központtal, családsegítő szolgálattal áll napi kapcsolatban az önkormányzat.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Korábban nem, de ebben a választási ciklusban már működik a településen a Nagyharsányi Roma Nemzetiségi Önkormányzat, mely nagyban segíti a kisebbségben élők önszerveződését, közösségi életének színesebbé tételét, a segítségnyújtás, szolidaritás megnyilvánulásának újabb lehetőségeit, kapcsolatrendszerek alakulását, identitástudat erősítését.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Az iskola gyermekeinek megsegítésére működik a „Nagyharsányi Iskoláért” alapítvány. Ide vonatkoznak a fent már említett nyugdíjasok, Együtt Nagyharsányért Egyesület, és a „Szársomlyó” Sportegyesület, Vöröskereszt korábban kifejtett tevékenységeikkel.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Ilyen szereplő a településen nem működik.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága
--

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A partnerekkel az adatok egyeztetése, intézkedési javaslatok gyűjtése levelezések alkalmával, helyi megbeszéléseken történt. További adatokat a TEIR adatbázisából nyertünk 2008-2011 év vonatkozásában. Helyi adatgyűjtésben a mély helyismerettel rendelkező a köztisztviselők, intézmények dolgozói nyújtottak segítséget.

Adatszolgáltatással járultak hozzá az esélyegyenlőségi terv elkészítéséhez a következő partnerek:

- Nagyharsányi Közös Önkormányzati Hivatal dolgozói
- Nagyharsányi Óvoda dolgozói
- PRK Nagyharsányi Általános Iskolájának vezetése, titkársága
- Nyugdíjas Klub vezetője
- Védőnői Szolgálat
- Családi bölcsőde dolgozói
- Gyermekjóléti Szolgálat munkatársai
- Háziiorvosi Szolgálat munkatársai

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

Az elkészített esélyegyenlőségi terv, szellemi termék, mely pályázatokhoz mellékletként szolgál. Az elkészítés teljesen új helyzet volt valamennyi partner és résztvevő számára. A lakosság számára is nyilvános, észrevételeiket a lakosság írásban, szóban megteheti. Ötleteiket bevontuk, beépítettük a programba.

Ezúton köszönjük mindenkinek a segítséget!

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	1. Magas a tartósan munkanélküliek aránya 2. Nagyarányú képzetlen munkaerő 3. Egyes családok még nincsenek rácsatlakoztatva a vízhálózatra 4. Szennyvízkezelési problémák	1. Tartós munkanélküliség arányának csökkentése, (Munkaügyi Központ által szervezett programokban való részvétel) 2. Alacsony iskolázottságú munkanélküliek képzése Csak alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezők szakmához juttatása 3. Vízhálózat korszerűsítése és bekötések 4. A szennyvízhálózat kiépítés tervezési fázisban van.
Gyermekek	5. HH gyermekek nyári, nem kielégítő táplálkozása 6. Fiatalok részvétele bűnözői csoportokban	5. Mélyszegénységben élő gyermekek melegételhez juttatása 6. Bűnmegelőzési program
Idősek	7. Nappali ellátásuk nincs megoldva	7. Idősek Napközi Otthonának a létrehozása
Nők	8. Kevés szűrőprogram, alacsony egészségtudat	8. Szűrőkamion területre való lehívása
Fogyatékkal élők	9. Közintézmények nagy része nincs akadálymentesítve	9. Akadálymentesítés

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Munkaügyi Központ által szervezett programok folytatása	Partnerek: Élelmezésvezető Résztevők: Önkormányzat, Munkaügyi Központ Felelős: Polgármester
Gyermekek	Bűnözés megelőzés, rendőrséggel való kapcsolattartás	Résztevők: Önkormányzat Partnerek: Rendőrség, iskolák Felelős: Polgármester
Nők	Egészségügyi szűrőkamion lehívása	Résztevők: Önkormányzat Partnerek: egészségügyi partner Felelős: Polgármester
Idősek	Idősek Napközi Otthonának létrehozása	Résztevők: Önkormányzat Felelős: Polgármester
Fogyatékkal élők	Épletek akadálymentesítése	Résztevők: Önkormányzat Felelős: Polgármester

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák bátran fel merik vállalni származásukat. Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők életkörülményei javuljanak az elkövetkezőkben. Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek jövőjének építését. Folyamatosan odafigyelünk az idősek szükségleteire, példát adva ezzel a ma gyermekeinek. Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén az egyenlő esélyek megteremtését. Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők mindennapi életének minőségére.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	1. Tartós munkanélküliség arányának csökkentése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Magas a tartósan munkanélküliek aránya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Rövidtávon: Start és közmunkaprogramban alkalmazásuk ez évben az esővíz elvezetésének megoldása a program keretein belül Középtávon: Start és közmunkaprogram folytatása a településen, parlagfű mentesítésbe bekapcsolódni. 20 fő alkalmazása. Hosszútávon: a tartósan munkanélküliek közül minél több ember visszairányítása a munkavilágába.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	• jelentkezés a következő évi munkaprogramokra • munkák megindítása – vízvezetés, illegális hulladéklerakók megszüntetése • Tovább vitele a folyamatnak, amennyiben a feltételek nem változnak kedvezőtlenül az elkövetkezőkben.
Résztvevők és felelős	Felelőse: polgármester Résztvevők: tartósan munkanélküli lakosok
Partnerek	Munkaügyi Központ
Határidő(k) pontokba szedve	• 2019. 02. - jelentkezés a következő évi munkaprogramokra • 2019.03. - a munkák megindítása – vízvezetés, illegális hulladéklerakók megszüntetése • Tovább vitele a folyamatnak az elkövetkezőkben
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	• Rövidtávon: a munkanélkülieknek munkát ajánlani, ezzel visszavezetni őket a munkavilágába résztvevő munkanélküliek száma –dokumentálása jelenléti ívvel • Középtávon: parlagfű mentes környezet, allergiások életminőségének javítása Folyamatos munkába állítása a munka nélkül élőknek • Hosszútávon: senki ne maradjon ki az ellátási formákból, minél több ember forgatása, és ezzel a minimálisan szükséges munkával töltött idő biztosítása.

	Szemléletváltás a lakó környezetünk tisztán, rendben tartásában, igényszint alakítás Fenntarthatóságát ezeknek a programoknak a megléte biztosítja.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Elmaradó munkaprogramok, gazdasági élet változása-csökkentésükre helyi források alkalmazása
Szükséges erőforrások	- Humán erőforrások: alkalmazott személyek - Használt meglévő és beszerezendő eszközök

Intézkedés címe:	2. Alacsony iskolázottságú munkanélküliek képzése, foglalkoztatása a szociális jellegű munka-program keretében
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nagyarányú képzetlen munkaerő
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávon: Célunk, hogy 10 fővel csökkentsük, a munkanélküliek számát, úgy hogy az önkormányzat pályázatot nyújt be a munkaügyi központ által meghirdetett szociális jellegű munka- programba. Középtávon: sikeresen pályázzunk, és 10 főt foglalkoztatni tudjunk a saját mezőgazdasági területeinken. Hosszútávon: folyamatos esetleg bővülő létszám mellett termeljünk. A megtermelt olcsó jó minőségű zöldségekkel, gyümölcsökkel az önkormányzat által fenntartott óvodai, iskolai konyhát ellássuk. Ezzel javítva az ételek minőségét.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	• Pályázat benyújtása • A résztvevők felmérése (vállalják-e a képzési folyamatot) • A program felügyelete és lebonyolítása • Munkafolyamatok értékelése, tapasztalatok leszűrése • Következő évi pályázat benyújtása • A résztvevők felmérése (vállalják-e a képzési folyamatot) • A program felügyelete és lebonyolítása • ...folytatólagosan
Résztvevők és felelős	Felelőse: polgármester Résztvevők: önkormányzat,
Partnerek	munkaügyi központ ,élelmezés vezető,
Határidő(k) pontokba szedve	• Pályázat benyújtása 2019.02. • A résztvevők felmérése (vállalják-e a képzési folyamatot) 2018.12. • A program felügyelete és lebonyolítása 2019.03. • Munkafolyamatok értékelése, tapasztalatok leszűrése 2019.10. • Következő évi pályázat benyújtása 2020.11.

	• A program felügyelete és lebonyolítása 2020.03. ...folytatólagosan
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávon: 10 fő jelentkezése, akik vállalják a programot, képzéseket Középtávon: 10 fő szakmai ismereteinek megszerzése, ismeretek alkalmazása a munkaprogramon kívül is Hosszútávon: a program állandó kiértékelése mellett folyamatosan elindítani minden évben, és ezzel újabb és újabb emberek termelési ismeretekhez juttatása. Fenntarthatóságát csökkenő munkanélküliség - Munkaügyi kp. statisztika Csökkenő élelmiszer nyersanyag kiadások – Élelmezésvezetői kimutatások Az étel minőségi javulása az étkezők számának növekedésében mérhető hosszú távon – Élelmezésvezetői kimutatás. Fenntartani hosszú távon az emberi erőforrást pályázati pénzekből lehet. A mezőgazdasági területek adottak, a művelési költséget ki kell, hogy termelje a megtakarítás a nyersanyagon.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pályázat nem kerül kiírásra, időjárási tényezők. Ezeket nem lehet befolyásolni. Nem megfelelő termelés. Ezt szakember bevonásával el lehet kerülni.
Szükséges erőforrások	Pályázat, önkormányzati önerő. A humán erőforrás rendelkezésre áll.

Intézkedés címe:	3. Vízhalózat korszerűsítése és bekötése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Egyes családok még nincsenek rácsatlakozva az ivóvíz hálózatra. Közkutak fokozatos felszámolása, mert egyesek pazarlóan használták róla a vizet (autómosások, szőlőfeldolgozás során edények, gépek mosása közkútról származó vízzel nagyüzem szerűen.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Rövidtávon: Pályázati lehetőség felkutatása a vízhalózat felújítására Középtávon: Sikeres pályázat, Hosszútávon: mindenki számára biztosított korszerű vízellátás vezetékes, jó minőségű ivóvízzel, esetlegesen a település saját kútjáról származó ivóvíz.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Pályázat figyelés, be nem csatlakozott lakások felmérése, Pályázatírás, Eredményesség esetén kivitelezési munkák korszerű anyagokkal, Ivóvízzel nem rendelkező családok bekötése önkormányzati forrásból
Résztvevők és felelős	Felelőse: Önkormányzat Résztvevők: családok,
Partnerek	Pályázat figyelő és író cég, Tervezők és kivitelezők,
Határidő(k) pontokba szedve	2019.12.15, illetve a pályázat kiírásáig: pályázat figyelés, be nem csatlakozott lakások felmérése, pályázat előkészítése, (próbaforrás, vízminőség vizsgálatok) Lehetőség esetén - Pályázatírás, Kiírástól függően, amennyiben lehet, 2014, vagy 2015 folyamán: eredményesség esetén kivitelezési munkák korszerű anyagokkal, Ugyanebben az évben: Ivóvízzel nem rendelkező családok bekötése önkormányzati forrásból
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása	Rövidtávon: megfelelő, 90-vagy 100 %-ban támogatott pályázat megtalálása Középtávon: Sikeresség a pályázati folyamatban

(rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Hosszútávon: korszerű hálózati rendszer az elavult eternitcsöves helyett, esetlegesen a településnek saját kút, 100 %-os bekötöttség. Fenntarthatóságát a korszerűsége adja, mivel várhatóan évekig nem igényel javítási teendőket .
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pályázati lehetőség elmaradása, sikertelen pályázat Helyi kút nem megfelelő volta, - Pályázat figyelő alkalmazása
Szükséges erőforrások	Pályázati források, esetlegesen az önkormányzat részéről max. 10 %-os önerő Szakértők, tervezők, kivitelezők

Intézkedés címe:	4. Szennyvíz-kezelési program szennyvíz-hálózat kiépítésével
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Szennyvízkezelési problémák A 95 évi LVII. Tv. Előírja a településeknek a környezetvédelmi program kidolgozását. A településen megoldatlan a csatornázottság, várható talajterhelési bírság bevezetése Az alacsonyjövedelmi szint miatt a lakosság nem tud finanszírozni egy nagyobb beruházást rövidtávon Alapvető emberi jog a biztonságos, élhető környezet, Kötelességünk és felelősségünk is a környezet óvása.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Rövidtávon: igénytámasztás a lakosságban a szennyvíz megfelelő kezelésére, érdekeltté tétel, tájékoztatás előtakarékosági lehetőségekről, állami támogatásokról, Középtávon: megfelelő pályázat megtalálása, kivitelezési folyamatok megindulása Hosszútávon: a szennyvíz-elvezetés megoldása korszerű, fenntartható módon
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Lakossági tájékoztatás és igényfelmérés Pályázatfigyelés, előzetes tervek elkészítése, előtakarékoságok elindítása (1-1 család terhelése 2500 Ft/ hó /5év az előtakarékoságot választó esetében) Pályázatírás Sikeres pályázat esetén munkálatok megindítása a csatlakozók telkein Átadás Továbbiakban évi egyszeri ürítés, akár szervezett keretek között
Résztvevők és felelős	Felelőse: polgármester
Partnerek	Pályázat figyelő, tervező, kivitelező, pénzintézetek
Határidő(k) pontokba szedve	2019.06.30. Lakossági tájékoztatás és igényfelmérés 2019.12.15.Pályázatfigyelés, előzetes tervek elkészítése, előtakarékoságok elindítása 2019.12.15, ill. a pályázat kiírásától függően pályázatírás 2019.03.15. Sikeres pályázat esetén munkálatok megindítása a csatlakozók telkein 2022.10.30. Átadás, üzemeltetés
Eredményességi mutatók és annak	Rövidtávon: igénytámasztás a lakosságban a szennyvíz megfelelő kezelésére, érdekeltté tétel

dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Középtávon: megfelelő pályázat megtalálása, kivitelezési folyamatok megindulása Hosszútávon: a szennyvíz-elvezetés megoldása korszerű, fenntartható módon, eszközök behelyezésének száma Fenntarthatóságát a gazdaságos üzemben tartás adja
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem írnak ki megfelelő pályázatot, Nincs rá kellőszámú érdeklődő, Határidők csúszása – érdekeltté tétel, szoros tervezés és követés
Szükséges erőforrások	Pályázati források Szakemberek Lakossági önerő, beépítésre kerülő eszközök

Intézkedés címe:	5. Mélyszegénységben élő gyermekek meleg étellel való ellátása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	HH gyermekek nyári, nem kielégítő táplálkozása Településünkön 180 hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek él.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A gyermekek szünetekben meleg étellel való ellátása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Rendszeres étkeztetés biztosítása a szüneti munkanapokon.
Résztvevők és felelős	Felelőse: önkormányzat, Résztvevők: polgármester
Partnerek	Intézményi konyha ételmezésvezetője, bölcsőde
Határidő(k) pontokba szedve	Jogszabály által előírt.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Minden rászoruló gyermek részesüljön az ellátásban.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Minden gyermek értesítése.

Szükséges erőforrások	Humán erőforrás az ételek elkészítéséhez, gyermekek felügyeletéhez
--------------------------	---

Intézkedés címe:	6.Bűnmegelőzési program
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Fiatalok részvétele bűnözői csoportokban Terjedőben lévő kábítószer fogyasztás egyelőre elsősorban a középiskolákban, fiatalok részvételé bűnözői csoportokban.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Rövidtávon: a bűnelkövetés és az áldozattá válás szempontjából veszélyeztetett gyermekek és fiatalok segítése, Felkészítésük az általános iskola viszonylag védettebb közegének elhagyása előtt Középtávon: bűnelkövetések, áldozattá válások számának csökkenése – ezek a rendőrség által mérhető mutató Hosszútávon: az áldozattá válás elkerülésének elősegítése a családokban, a felnövekvő generáció szemléletváltása az eljövendő családi életüket is meghatározza. Cél a harmonikus, egymás megbecsülésén alapuló partneri kapcsolatok elősegítése, ezzel is csökkentve a családi erőszakok elkövetésének számát a jövőben.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Pedagógusok oktatása felkészítése, szakmai anyagok kiadása, A továbbiakban a pedagógusok végzik a programot, Ők érik el a gyermekeket legjobban, a mindennapokban általánosan.
Résztvevők és felelős	Felelőse: polgármester résztvevők:
Partnerek	Rendőrség, felkészítést végzők, anyagok készítői áttételesen.
Határidő(k) pontokba szedve	A megvalósítás a pályázat elbírálásának idejétől függ
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása	Rövidtávon: gyerekek ismereteinek növekedése mérhető módon. Középtávon: fiatalok bűnelkövetéseinek, áldozattá válásának mérőszámainak csökkenése, Hosszútávon: élhetőbb környezet. Fenntarthatóságát a pályázati forrás biztosítja

(rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pályázat kedvezőtlen elbírálása
Szükséges erőforrások	Pályázati források, emberi erőforrások – felkészített pedagógusok

Intézkedés címe:	7. Idősek Napközi Otthonának a létrehozása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nappali ellátásuk nincs megoldva Nyugdíjasok nappali ellátását biztosító intézmény hiánya, fogyatékkal élők nappali ellátását biztosító intézmény hiánya.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Rövidtávon: felmérni az idősek és fogyatékkal élők, vagy gondozóinak figyelmét a lehetőségre, igényfelmérés, pályázat figyelés Középtávon: megteremteni a nyugdíjas napközi otthont, idősek, családok tehermentesítése Hosszútávon: jól működő nyugdíjas közösség létrehozása, demensek bekapcsolása ebbe a közösségbe,
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	• felmérni az idősek és fogyatékkal élők, vagy gondozóinak figyelmét a lehetőségre, igényfelmérés, • pályázat figyelés • pályázat írás • Sikeres pályázat esetén kivitelezési munkák • demens és idős gondozásban képzett intézményi szakemberek keresése • az intézmény működésének megindítása
Résztvevők és felelős	Felelőse: önkormányzat Résztvevők: helyi munkaerő, vállalkozók
Partnerek	Pályázat figyelők és írók, tervezők, kivitelezők
Határidő(k) pontokba szedve	• 2019.12.15 felmérni az idősek és fogyatékkal élők, vagy gondozóinak figyelmét a lehetőségre, igényfelmérés, • 2019.12.15 pályázat figyelés • 2020.03.31, ill. a pályázat kiírásától függően pályázat írás • 2021.05.30-ig Sikeres pályázat esetén kivitelezési munkák • 2021.05.30-ig demens és idős gondozásban képzett intézményi szakemberek keresése

	• 2022.06.30. az intézmény működésének megindítása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávon: igénytámasztás az idősekben a nappali ellátás igénybevételére, közösségi életre Középtávon: kivitelezett napközi otthon az időseknek, demenseknek, Hosszútávon: jól működő intézmény, ahová szívesen eljárnak az időseink, lemorzsolódás elmaradása, odajáró idősök száma Fenntarthatóságát az önkormányzat támogatja
Kockázatok és csökkentésük eszközei	• Nem írnak ki idevágó pályázatot, • Nincs elegendő igény a napközi otthon létrehozására, • Lemorzsolódás • Kockázat csökkentése: korrekt igényfelmérés, közös programok tervezése, közösségi élet színesebbé tétele
Szükséges erőforrások	Önkormányzat tulajdonában lévő, átalakítható épület, Pályázati finanszírozás, Képzett szakemberek,

Intézkedés címe:	8. Kevés szűrőprogram, alacsony egészségtudat
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Szűrőkamion területre való lehívása Kevés számú szűrőprogram a területen, a lakosság alacsony egészségtudat szintje.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Rövidtávon: Helybe hozott szűréssel elérni a leghátrányosabb helyzetű embert is. Helyben kiegészítve esetlegesen rutin szűrésekkel. Középtávon: kellőszámú érdeklődő esetén lehetőség van a szűrőprogram területre lehívásának megismétlésére. Hosszútávon: a lakosság egészségtudatának fejlesztése, átszűrtség növelése speciális területeken, mint emlőszűrés, érhálózat állapota.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A program előzetes felmérése – hány behívandó 45-65 éves hölgy él a két orvosi körzetben? Egyeztetés a résztvevőkkel, Agitálás a programban való részvételre, A szűrések előkészítése. „E-on”-tól szolgáltatás rendelés. Helyszínbiztosítás.
Résztvevők és felelős	Felelőse: polgármester Résztvevők: háziorvosi szolgálatok, védőnői szolgálat, egyesületi tagok.
Partnerek	Megyei és járási népegészségügyi intézmény, klinikai források
Határidő(k) pontokba szedve	Előzetes felmérések: 2020. 06. 05-ig. (A program előzetes felmérése – hány behívandó 45-65 éves hölgy él a két orvosi körzetben? A település részvételi szándéka) Szűrést megelőző egy hónappal: egyeztetés a résztvevőkkel, A szűrést megelőző időszak feladatai: Agitálás a programban való részvételre, A szűrések előkészítése.

	„E-on”-tól szolgáltatás rendelés. Helyszínbiztosítás. Megvalósulás ideje az intézmények anyagi forrásaitól függnek
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávon: Szűrés helybehozásával nagy létszám átszűrése. Középtávon: kellőszámú érdeklődő esetén lehetőség van a szűrőprogram területre lehívásának megismétlésére. Lehetőség szerint két évente visszahívva a szűrőkamiont. Hosszútávon: a lakosság egészségtudatának fejlesztése, átszűrtség növelése speciális területeken, mint emlőszűrés, érhálózat állapota. Az átszűrtség számának 50%-os növelése.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Anyagi források megszűnése a szűrőprogramra. Helyben erre nem tudunk anyagi forrást teremteni, csak az érintett korosztálynak lehet utána járással más módon megoldani a szűrésre való bejutását.
Szükséges erőforrások	A program saját finanszírozási forrásai, Helyben az áramszolgáltatás biztosítása, finanszírozása, Emberi erőforrás- a lakosság megkeresése, szűrésekre való eljutásának segítése.

Intézkedés címe:	9. Akadálymentesítés
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Közüntézmények nagy része nincs akadálymentesítve A település közüntézményeinek nagy része még nem akadálymentesített.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Rövidtávon: ez évben átépítésre kerülő épületek akadálymentesítése pályázati pénzből, Védőnői Szolgálat akadálymentesítésére pályázati forrás találása Középtávon: további években felújításra kerülő közüntézmény akadálymentesítése Hosszútávon: minden önkormányzati tulajdonban lévő épület és újonnan épülők korszerű akadálymentesítettsége
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Óvoda, konyha átalakítás során az akadálymentesség megteremtése Védőnői Szolgálat mentesítésére pályázat figyelés, külföldi alapok figyelése, pályázat írás Előkészítés, tervezés, szakhatóságoktól engedélyek beszerzése, ez évi akadálymentesítése lehetőségek szerint, vagy a következő év folyamán, Iskolai pályázat figyelése, átalakításhoz kapcsolódó mentesítés További pályázatok figyelése a nagyobb költségű önkormányzati épület mentesítéséhez Kivitelezési folyamatok (tervezés már megtörtént)
Résztvevők és felelős	Felelőse: önkormányzat Résztvevők: helyi segédmunkára alkalmas képzetlen munkanélküliek
Partnerek	Pályázat figyelő és író szakember, témában jártas szakértő kivitelezők
Határidő(k) pontokba szedve	Ez évi akadálymentesítése lehetőségek szerint 2019. 12. 15., ill. a pályázat kiírásának ideje: iskolai pályázat figyelése, átalakításhoz kapcsolódó mentesítés

	2019. további pályázatok figyelése a nagyobb költségű önkormányzati épület mentesítéséhez 2020-22: Kivitelezési folyamatok (tervezés már megtörtént)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávon: ez évben átépítésre kerülő épületek akadálymentesítésének elérése, finanszírozás találása az Védőnői Szolgálat épületéhez Középtávon: iskola akadálymentesítésének elérése, megfelelő értékrend és attitűd kialakítása a gyermekekben a fogyatékkal élő emberek hétköznapijainak könnyebbé tételéhez Hosszútávon: minden önkormányzati tulajdonban lévő épület és újonnan épülők korszerű és teljes akadálymentesítettsége Zömében nincs fenntartási költsége, esetleg állagóvás
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Elmaradó, meg nem valósuló pályázatok – nyomon követés
Szükséges erőforrások	Pályázati finanszírozás, szakértők, kivitelező szakemberek

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
0. Település szintű probléma										
1	Vízhálózat korszerűsítése és bekötése	Egyes családok még nincsenek rácsatlakozva az ivóvíz hálózatra. Közkutak fokozatos felszámolása, mert egyesek pazarlóan használták róla a vizet (autómosások, szőlőfeldolgozás során edények, gépek mosása közkútról származó vízzel nagyüzem szerűen.	Rövidtávon: Pályázati lehetőség felkutatása a vízhálózat felújítására Középtávon: Sikeres pályázat, Hosszútávon: mindenki számára biztosított korszerű vízellátás vezetékes, jó minőségű ivóvízzel, esetlegesen a település saját kútjáról származó ivóvíz.	költségvetés	Pályázat figyelés, be nem csatlakozott lakások felmérése, Pályázatírás, Eredményesség esetén kivitelezési munkák korszerű anyagokkal, lóvízzel nem rendelkező családok bekötése önkormányzati forrásból	önkormányzat	2019.12.01.	telepített/kiépített rendszer száma	pályázati forrás, önerő megteremtése	A kiépített rendszer működtetése.
2	Szennyvíz-kezelési program szennyvíz-hálózat kiépítésével	Szennyvízkezelési problémák A 95 évi LVII. Tv. Előírja a településeknek a környezetvédelmi program kidolgozását. A településen	Rövidtávon: igénytámasztás a lakosságban a szennyvíz megfelelő kezelésére, érdekeltté tétel, tájékoztatás, előtakarékosági lehetőségekről, állami	költségvetés	Lakossági tájékoztatás és igényfelmérés Pályázatfigyelés, előzetes tervek elkészítése, előtakarékoságok elindítása (1-1	polgármester	2019.12.01.	résztevők száma, kiépített rendszerek száma	pályázati forrás, önerő megteremtése	A rendszer működtetése/használat

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
		megoldatlan a csatornázottság, várható talajterhelési bírság bevezetése Az alacsonyjövedelmi szint miatt a lakosság nem tud finanszírozni egy nagyobb beruházást rövidtávon Alapvető emberi jog a biztonságos, élhető környezet, Kötelességünk és felelősségünk is a környezet óvása	támogatásokról, Középtávon: megfelelő pályázat megtalálása, kivitelezési folyamatok megindulása Hosszútávon: a szennyvíz-elvezetés megoldása korszerű, fenntartható módon		család terhelése 2500 Ft/ hó /5év az előtakarékoskosságot választó esetében) Pályázatírás Sikeres pályázat esetén munkálatok megindítása a csatlakozók telkein Átadás Továbbiakban évi egyszeri ürités, akár szervezett keretek között					
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Tartós munkanélküliség arányának csökkentése	Magas a tartósan munkanélküliek aránya	Rövidtávon: Start és közmunkaprogramban alkalmazásuk ez évben az esővíz elvezetésének megoldása a program keretein belül Középtávon: Start és közmunkaprogram folytatása a településen, parlagfű mentesítésbe bekapcsolódni. 20 fő alkalmazása. Hosszútávon: a tartósan	költségvetés	• jelentkezés a következő évi munkaprogramokra • munkák megindítása – vízelvezetés, illegális hulladéklerakók megszüntetése • Tovább vitele a folyamatnak, amennyiben a feltételek nem változnak kedvezőtlenül az elkövetkezőkben	polgármester	2019.02.01.	résztevők száma	pályázati forrás, önerő	program megléte

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
			munkanélküliek közül minél több ember visszairányítása a munkavilágába.							
2	Alacsony iskolázottságú munkanélküliek képzése, foglalkoztatása a szociális jellegű munka-program keretében	Nagyarányú képzetlen munkaerő	Rövidtávon: Célunk, hogy 10 fővel csökkentjük, a munkanélküliek számát, úgy hogy az önkormányzat pályázatot nyújt be a munkaügyi központ által meghirdetett szociális jellegű munka- programba. Középtávon: sikeresen pályázzunk, és 10 főt foglalkoztatni tudjunk a saját mezőgazdasági területeinken. Hosszútávon: folyamatos esetleg bővülő létszám mellett termeljünk. A megtermelt olcsó jó minőségű zöldségekkel, gyümölcsökkel az önkormányzat által fenntartott óvodai, iskolai konyhát ellássuk. Ezzel javítva az ételek minőségét.	költségvetés	• Pályázat benyújtása • A résztvevők felmérése (vállalják-e a képzési folyamatot) • A program felügyelete és lebonyolítása • Munkafolyamatok értékelése, tapasztalatok leszűrése • Következő évi pályázat benyújtása • A résztvevők felmérése (vállalják-e a képzési folyamatot) • A program felügyelete és lebonyolítása • ...folytatólagosan	polgármester	2019.10.01.	résztvevők száma	pályázati erőforrás, önerő, a humán erőforrás rendelkezésre áll	program megléte
II. A gyermekek esélyegyenlősége										

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
1	Mélyszegénységben élő gyermekek meleg étellel való ellátása	HH gyermekek nyári, nem kielégítő táplálkozása Településünkön 180 hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek él.	A gyermekek szünetekben meleg étellel való ellátása.	költségvetés	Rendszeres étkeztetés biztosítása a szüneti munkanapokon.	önkormányzat	2019.06.15.	Étkeztetésben részt vett gyermekek száma	Humán erőforrás az ételek elkészítéséhez, gyermekek felügyeletéhez.	Étkeztetés megléte
2	Bűnmegelőzési program	Fiatalkorúak részvétel a bűnözési csoportokban Terjedőben lévő kábítószer fogyasztás egyelőre elsősorban a középiskolákban, fiatalok részvétel a bűnözési csoportokban.	Rövidtávon: a bűnelkövetés és az áldozattá válás szempontjából veszélyeztetett gyermekek és fiatalok segítése, Felkészítésük az általános iskola viszonylag védettebb közegének elhagyása előtt Középtávon: bűnelkövetések, áldozattá válások számának csökkenése – ezek a rendőrség által mérhető mutató Hosszútávon: az áldozattá válás elkerülésének elősegítése a családokban, a felnövekvő generáció szemléletváltása az eljövendő családi	költségvetés	Pedagógusok oktatása felkészítése, szakmai anyagok kiadása, A továbbiakban a pedagógusok végzik a programot, Ők érik el a gyermekeket legjobban, a mindennapokban általánosan	polgármester	2019.06.01.	Programban résztvevő gyermekek száma.	pályázati forrás, önrész, humán erőforrás	Bűnmegelőzési program folyamatos frissítése

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
			életüket is meghatározza. Cél a harmonikus, egymás megbecsülésén alapuló partneri kapcsolatok elősegítése, ezzel is csökkentve a családi erőszakok elkövetésének számát a jövőben							
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Kevés szűrőprogram, alacsony egészségtudat	Szűrőkamion területre való lehívása Kevés számú szűrőprogram a területen, a lakosság alacsony egészségtudat szintje.	Rövidtávon: Helybe hozott szűréssel elérni a leghátrányosabb helyzetű embert is. Helyben kiegészítve esetlegesen rutin szűrésekkel. Középtávon: kellőszámú érdeklődő esetén lehetőség van a szűrőprogram területre lehívásának megismétlésére. Hosszútávon: a lakosság egészségtudatának fejlesztése, átszűrtség növelése speciális területeken, mint emlőszűrés, érhálózat állapota.	költségvetés	A program előzetes felmérése – hány behívandó 45-65 éves hölgy él a két orvosi körzetben? Egyeztetés a résztvevőkkel, Agitálás a programban való részvételre, A szűrések előkészítése. „E-on”-tól szolgáltatás rendelés. Helyszínbiztosítás.	polgármester	2020.01.01.	A programban résztvevők száma	Pályázati erőforrás, önköltség és humán erőforrás megteremtése	A szűrőprogramban résztvevők száma, folyamatos vizsgálatok megléte
IV. Az idősek esélyegyenlősége										

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
1	Idősek Napközi Otthonának a létrehozása	Nappali ellátásuk nincs megoldva Nyugdíjasok nappali ellátását biztosító intézmény hiánya, fogyatékkal élők nappali ellátását biztosító intézmény hiánya.	Rövidtávon: felmérni az idősek és fogyatékkal élők, vagy gondozóinak figyelmét a lehetőségre, igényfelmérés, pályázat figyelés Középtávon: megteremteni a nyugdíjas napközi otthont, idősek, családok tehermentesítése Hosszútávon: jól működő nyugdíjas közösség létrehozása, demensek bekapcsolása ebbe a közösségbe,	költségvetés	• felmérni az idősek és fogyatékkal élők, vagy gondozóinak figyelmét a lehetőségre, igényfelmérés, • pályázat figyelés • pályázat írás • Sikeres pályázat esetén kivitelezési munkák • demens és idős gondozásban képzett intézményi szakemberek keresése • az intézmény működésének megindítása	önkormányzat	2021.05.30.	Az intézmény kihasználtsága	Pályázati erőforrás, önerő megteremtése, humán erőforrás megteremtése	
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	Akadálymentesítések	Közüintézmények nagy része nincs akadálymentesítve A település közüzintézményeinek nagy része még nem akadálymentesített.	Rövidtávon: ez évben átépítésre kerülő épületek akadálymentesítése pályázati pénzből, Védőnői Szolgálat akadálymentesítésére pályázati forrás találása Középtávon: további éveken felújításra kerülő közüzintézmény akadálymentesítése Hosszútávon: minden	költségvetés	Óvoda, konyha átalakítás során az akadálymentesség megteremtése Védőnői Szolgálat mentesítésére pályázat figyelés, külföldi alapok figyelése, pályázat írás Előkészítés, tervezés, szakhatóságoktól engedélyek beszerzése, ez évi	önkormányzat	2019.12.01.	Akadálymentesített épületek száma	Pályázati erőforrás, önerő megteremtése	Megépült akadálymentesített épületek karbantartása

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
			önkormányzati tulajdonban lévő épület és újonnan épülők korszerű akadálymentesítettsége		akadálymentesítés e lehetőségek szerint, vagy a következő év folyamán, Iskolai pályázat figyelése, átalakításhoz kapcsolódó mentesítés További pályázatok figyelése a nagyobb költségű önkormányzati épület mentesítéséhez Kivitelezési folyamatok (tervezés már megtörtént)					

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

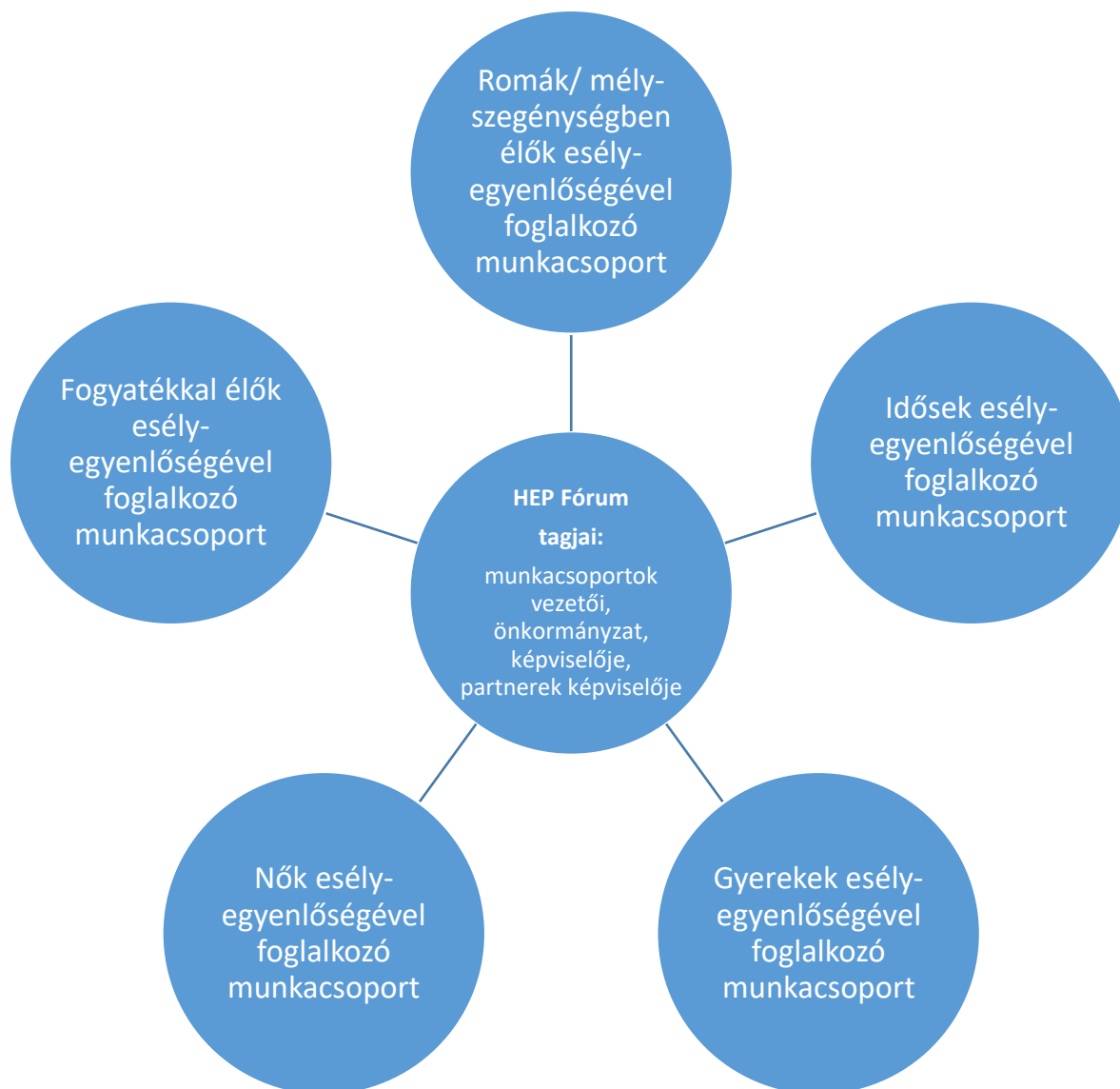
A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.



A HEP Fórum működése

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik. A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül. A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására. A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívtunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében. Az esélyegyenlőségi tervet a település a helyben szokásos módon közzéteszi.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
- Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
- Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
- Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői:

- Felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi

szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.

- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Nagyharsány község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Nagyharsány község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 21./2019./04.25. számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:

Dátum NAGYHARSÁNY, 2019. 04. 25.


Aláírás

A Nagyharsány Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

HEP elkészítési jegyzék¹

NÉV ²	HEP részei ³										Aláírás ⁴
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
PINCZES ROBERTNÉ	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE		
KANTOS ISTVÁNNÉ	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE		
DOUSZAINÉ FÉLŐSI MARIKA	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE		
BEFÉSZŐNÉ JÓZSEF	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE		
SZABÓKAPU ZITA	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE		
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE		

Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértéssel és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum

² A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

³ A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

⁴ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.

KIVONAT

Nagyharsány Község Önkormányzat Képviselő-testületének 2019. április 25-én tartott Képviselő-testületi ülésének jegyzőkönyvéből

21./2019./04.25./sz. Képviselő-testületi határozat-ot:

Nagyharsány Község Önkormányzat Képviselő-testülete úgy határozott, hogy Nagyharsány Község Önkormányzat 2019-2024 időszakra szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programját az írásos előterjesztővel megegyezően elfogadja.

Határidő: azonnal.

Felelős: Beregszászi József polgármester

kmft

Beregszászi József sk.

Polgármester

Dr.Szarkándi Zita sk.

jegyző

Kivonat hitelélül:

Dr. Szarkándi Zita

Dr. Szarkándi Zita

jegyző

